

Bijlage I - Woningmarktonderzoek

BIJLAGE I - Woningmarktonderzoek

Inleiding

Dit onderzoek bestaat uit drie delen. Het eerste deel gaat over de demografische ontwikkeling van de gemeente Oldebroek. In de rapportage is voor de leesbaarheid zoveel mogelijk gewerkt met grafieken en kaarten, cijfers zijn beschikbaar in een onderliggende Excelsheet. Onder de grafieken en kaarten zijn interpretaties gezet hoe de cijfers te duiden. Behalve de ontwikkeling van het aantal inwoners is ook de ontwikkeling van het aantal huishoudens weergegeven. Het onderzoek omvat ook gegevens over inkomen, gezondheid, zorg en wonen.

Het tweede deel gaat over de ontwikkeling van de woningmarkt. Hierin komen verschillende doelgroepen aan bod zoals starters, doorstromers, senioren en bijzondere doelgroepen.

Het derde deel omvat een analyse van mogelijke woningbouwlocaties. De ontwikkelingen en locaties worden per kern behandeld waarbij er tevens per kern wordt ingezoomd op de ontwikkeling van inwoners en huishoudens in verschillende leeftijdscategorieën. Daarnaast wordt de plancapaciteit van de gemeente gezet naast de benodigde woningbouw als gevolg van de demografische ontwikkeling.

Bronnen Open data: Open data zijn op verschillende niveaus (land, regio, gemeente, postcode) verzameld en voor zover mogelijk geïntegreerd voor de periode 2000 - 2050:

- o het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS),
- o het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL),
- o het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP),
- o het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM),
- o de Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO),
- o het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) via de Monitor Langdurige Zorg
- o het Centraal Administratie kantoor (CAK) via de Monitor Langdurige Zorg
- o de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) via de Monitor Langdurige Zorg
- o Vektis,
- o het Nederlands Instituut Voor onderzoek van de Eerste Lijns Gezondheidszorg, NIVEL
- o de Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG),
- o de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)

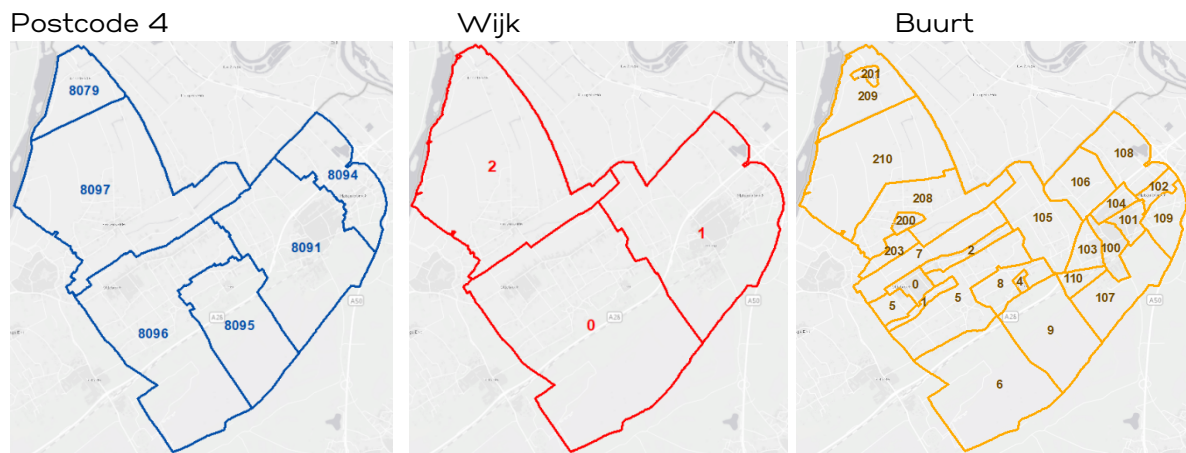
Op het lagere schaalniveau is de meeste informatie toegankelijk via de viercijferige postcode. Op dit niveau is de informatie van het CBS en het PBL rond ouderen het meest gedetailleerd. Dit detailniveau ontbreekt helaas op wijk- en buurtniveau. De verschillende indelingen komen als eerste aan de orde.

In de verdere notitie vindt een verdieping plaats van de demografie, de gezondheid en het wonen. Na een korte inleiding volgen steeds kaarten, grafieken en tabellen en wordt afgesloten met een eerste interpretatie.

CBS Wijken en buurten of Postcode 4

Nederland kent twee indelingen binnen gemeenten: de postcode en de CBS Wijken en buurten. De CBS Wijk en buurt indeling wordt door de gemeente vastgesteld. In vrijwel elk jaar worden enkele gemeenten samengevoegd en wijzigen enkele gemeenten hun wijk- en buurtindeling. Hierdoor zijn tijdreeksen met deze indeling niet zonder meer mogelijk. Dat is jammer, want jaren zijn beschikbaar vanaf 1994. Er zijn wel veel gegevens beschikbaar, maar helaas is de leeftijdsindeling van bevolking 0-15, 15-25, 25-45, 45-65 en 65+. Dit is met name voor demografische analyses en in het bijzonder de vergrijzing te globaal. De postcode-indeling is in de tijd constant. Ook zijn voor postcodes veel gegevens beschikbaar waaronder gedetailleerde demografische gegevens. Aansluitend op de postcode 4 zijn ook postcode 6 (1234AB) gegevens beschikbaar. Daarom is gekozen voor analyse op postcode 4 niveau.

FIGUUR 1: GEMEENTE-INDELING: POSTCODE 4, CBS WIJKEN EN CBS BUURTEN

ANBO ActiZ Infographic als start

Sinfore heeft voor ANBO en ActiZ een Infographic voor alle gemeenten van Nederland gepubliceerd (zie

FIGUUR 2) waarin een overzicht wordt gegeven van de opgave rond langer thuis wonen. In de infographic is voor de periode 2020 – 2040 te zien hoeveel ouderen er zijn. Zichtbaar is ook het aantal geschikte, aanpasbare en niet aanpasbare woningen, nabij of niet nabij voorzieningen, eveneens uitgesplitst naar ouderen met en zonder mobiliteitsbeperkingen. Tenslotte is een indicatie gegeven van de investeringsopgave, die gemoeid is met aanpassingen en verhuizingen voor de groep ouderen van 65 – 75 jaar.

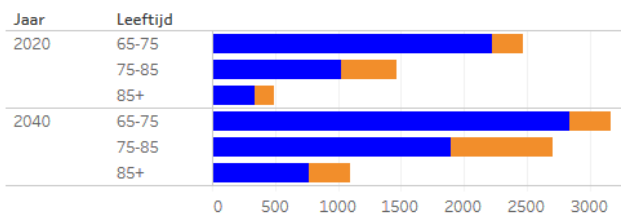
FIGUUR 2: INVESTERINGSOPGAVEN LANGER THUIS WONEN

Investeringsopgave Langer Thuis Wonen

Gemeente

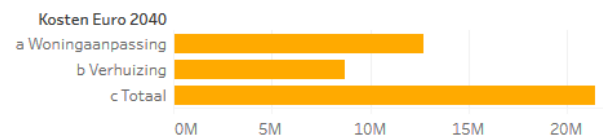
Aantal ouderen (naar leeftijdsgroep)

■ Zonder mobiliteitsbeperkingen
■ Met mobiliteitsbeperkingen

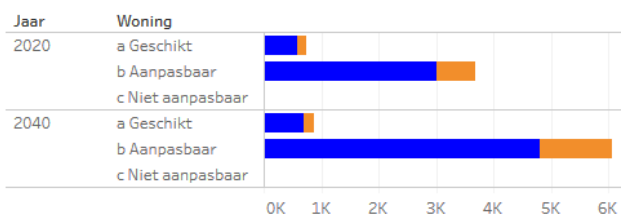
Investeringsopgave

■ Zonder mobiliteitsbeperkingen
■ Met mobiliteitsbeperkingen

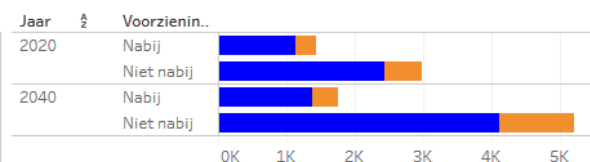

Hoe wonen ouderen

Zijn er voorzieningen

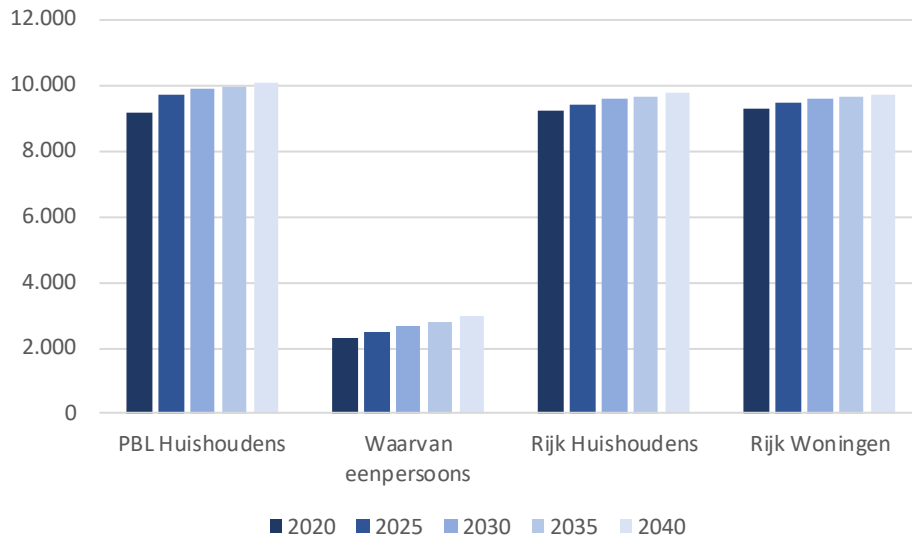
binnen 500 meter van bushalte en supermarkt en binnen 1.000 meter van een huisarts.

Demografie

Demografische ontwikkelingen zijn het fundament voor beleid rondom wonen en zorg. Voor de demografische ontwikkeling is een aantal bronnen gebruikt: Het CBS publiceert de waarnemingen voor de periode 2000 tot 2020. Daarnaast publiceert het CBS de prognoses tot 2060. Het PBL vertaalt die door naar regio's en grotere gemeenten tot 2050. Op basis de data van het CBS en het PBL is een doorrekening gemaakt tot op postcode 4 niveau voor 2000 – 2050. Vanuit het Rijk zijn ook gegevens op gemeenteniveau gepubliceerd vanuit de ABF Primos prognose.

FIGUUR 3: PLANBUREAU VOOR DE LEEFOMGEVING: REGIONALE PROGNOSE 2050 EN RIJK, ABF, PRIMOS UITGANGSPUNTEN

Interpretatie:

Volgens het PBL neemt het aantal huishoudens tot 2030 toe met 743 en tot 2040 met 943. Qua huishoudens samenstelling betreft de toename met name eenpersoons huishoudens: tot 2030 400 en tot 2040 700. Het Rijk publiceert ook aantallen huishoudens en aantallen woningen berekend door ABF te Delft: Het aantal huishoudens is iets beperkter: tot 2030 370 en tot 2040 570. Het rijk geeft daarbij ook woningaantallen: 270 tot 2030 en 400 tot 2040. De woningaantallen van het rijk lijken daarmee te beperkt, zeker als de regio Zwolle een extra woningbouwverplichting op zich zou nemen.

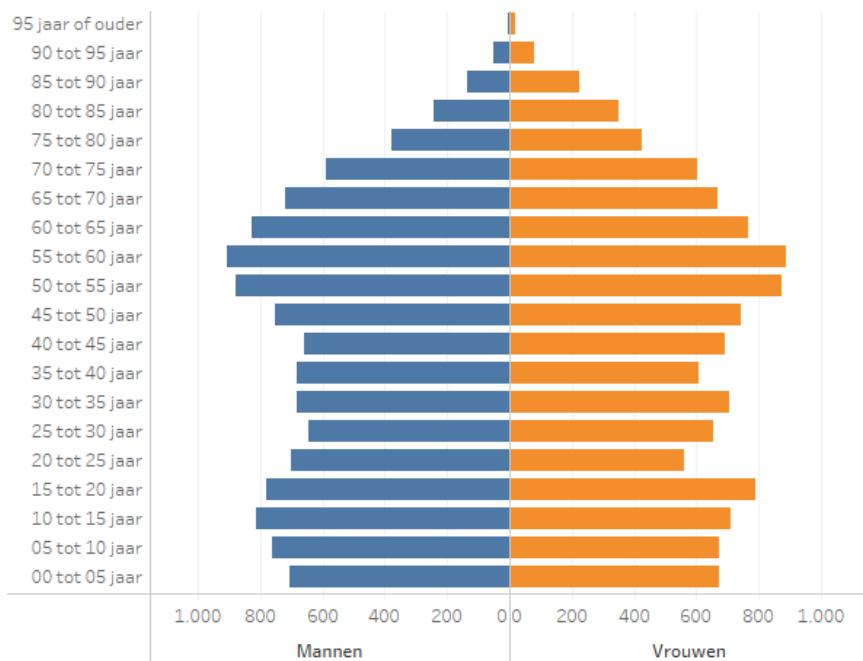
Het aantal inwoners van de Gemeente Oldebroek stijgt naar verwachting tot 2050 niet of nauwelijks. Het Planbureau voor de Leefomgeving verwacht een groei van 400 inwoners tot en met 2050. Wat opvalt is de leeftijdsverdeling, die in de volgende hoofdstukken aan de orde komt. In de leeftijdscategorie 0 tot 20 jaar een krimp van rond de 13% en in de categorie 20 – 65 jaar een krimp van 11% plaatsvindt. Daar staat tegenover een groei van 70% van het aantal inwoners van 65 jaar en ouder. De groei van het aantal huishoudens komt vrijwel geheel voor rekening van de toename van eenpersoonshuishoudens: gezinsverdunning. Deze groei tekent zich vooral af bij de inwoners van 65 jaar en ouder. Deze ontwikkeling heeft impact op veel gemeentelijke beleidsterreinen, zoals het sociaal domein, de woningbouw en de mantelzorg/vrijwilligerswerk. Naar verwachting neemt in de toekomst ook de druk op de eerste lijn zorg toe en vraagt de sociale infrastructuur bijzondere aandacht.

Inwoners

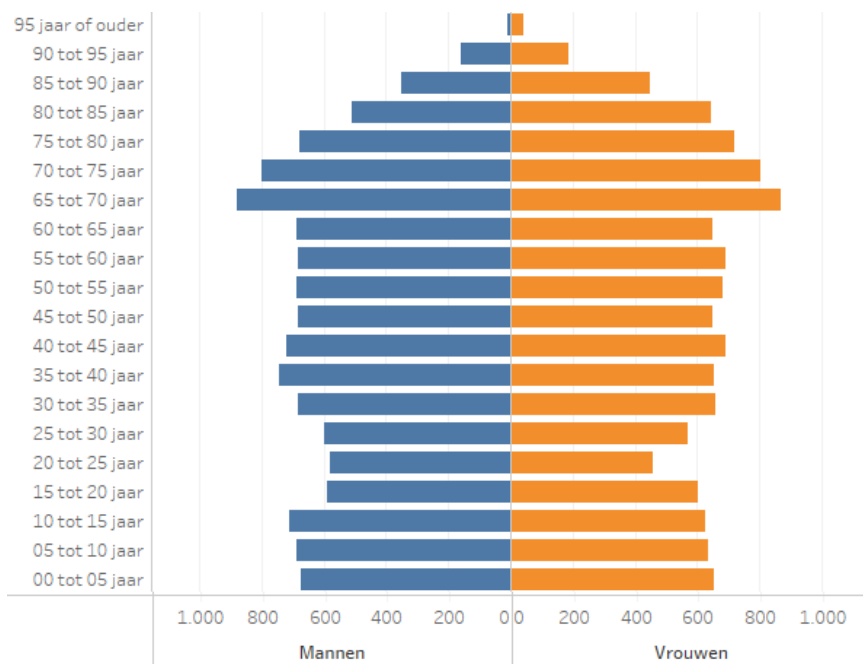
FIGUUR 4: BEVOLKINGSPIRAMIDE GEMEENTE OLDEBROEK

Bevolkingspiramide

2020

Bevolkingspiramide 2040

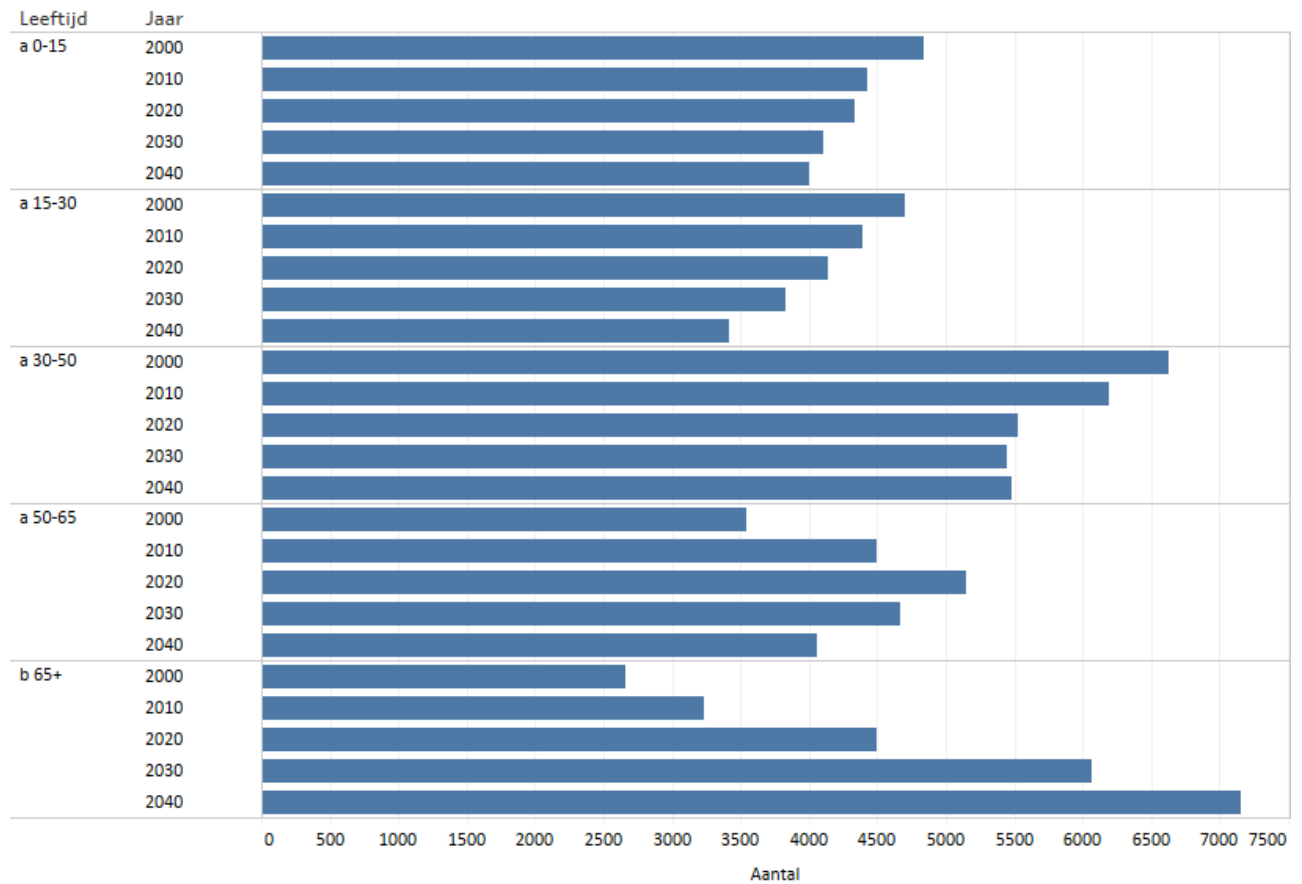

Data zijn tot op postcode 4 niveau beschikbaar in vijfjaarsgroepen. Een verdere leeftijdsindeling verschilt bij het CBS en andere open databronnen per onderwerp. Voor de woningmarkt is een eerste onderscheid gemaakt naar 0-20 kinderen, 20-30 starters, 30-50 doorstarters, 50-65 jongere ouderen en 65+ ouderen. Cijfers zijn steeds beschikbaar in aantallen, percentages en groei voor 2020 en 2030. Dezelfde cijfers, maar dan voor 2020, 2025, 2030 en 2040, zijn beschikbaar in de bijlage.

Inwoners naar leeftijd

De ontwikkeling van de bevolking naar leeftijd van de Gemeente Oldebroek geeft het volgende beeld:

FIGUUR 5: BEVOLKING NAAR LEEFTIJD 2000 - 2040

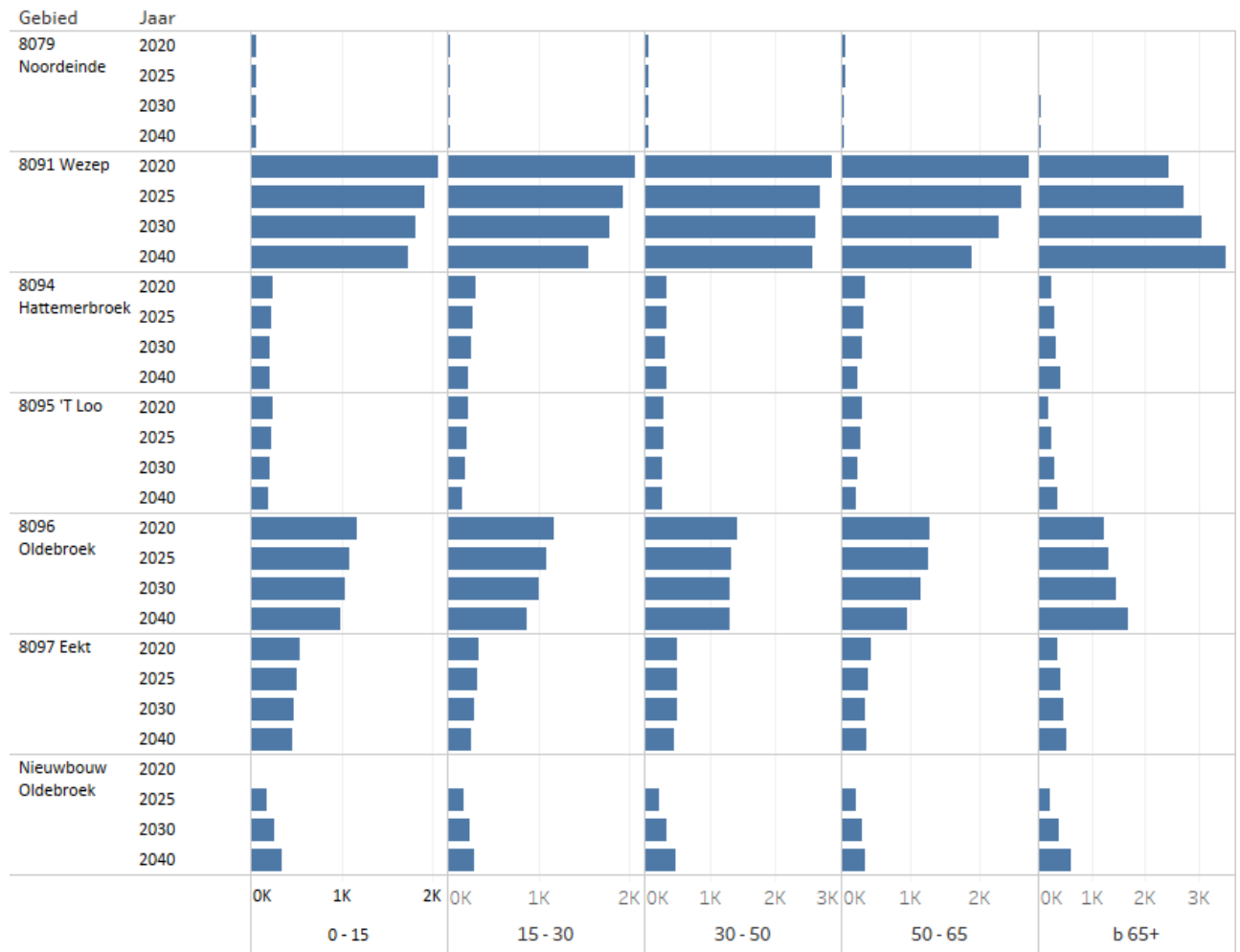
Interpretatie:

Op dit moment is ongeveer 20% van de inwoners van de gemeente Oldebroek 65 jaar of ouder. Voor 2030 wordt een toename verwacht met 35%. Naar leeftijd is al vanaf 2000 een afname van 0-15 en 15-30 jarigen zichtbaar. Het aantal 30 - 50 jarigen blijft vanaf 2020 op hetzelfde niveau, het aantal 50 - 65 jarigen steeg tot 2020, maar neemt daarna af, terwijl gelijktijdig het aantal 65-plussers vanaf 2000 reeds toeneemt.

Inwoners naar leeftijd per postcode

De ontwikkeling van de bevolking naar leeftijd per postcode geeft het volgende beeld:

FIGUUR 6: BEVOLKING NAAR LEEFTIJD PER POSTCODE

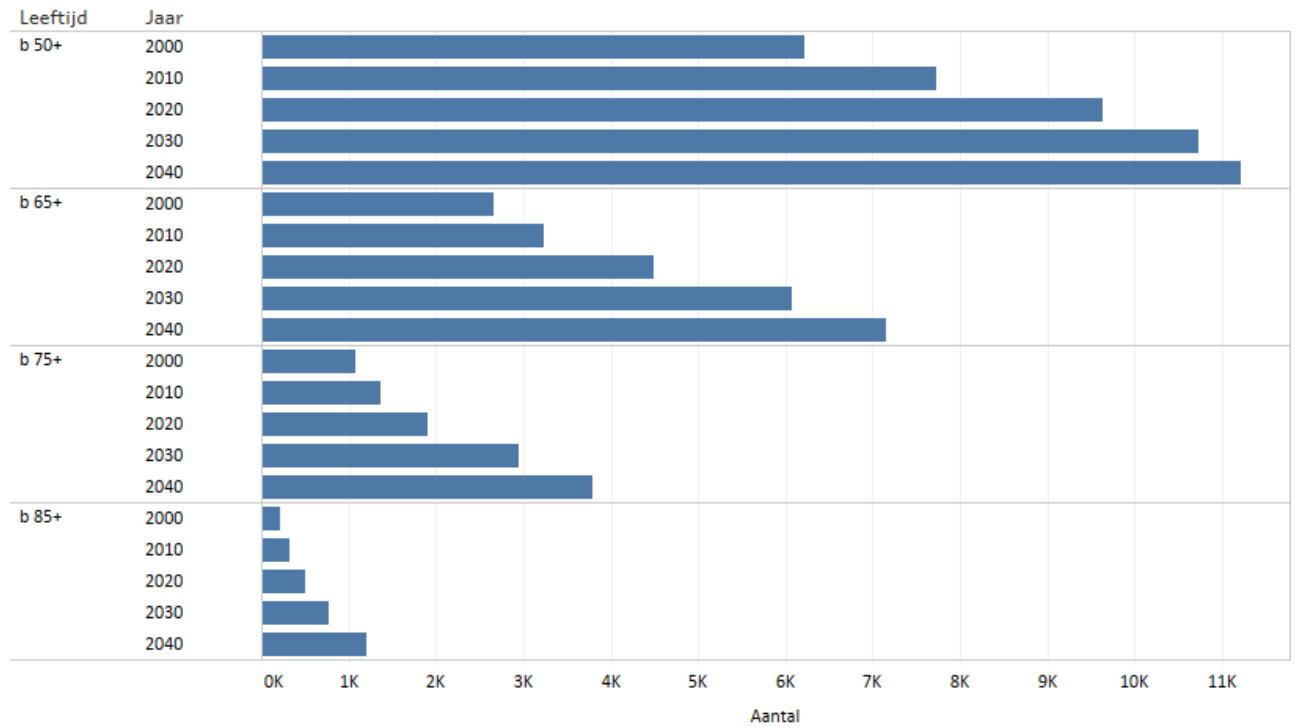
Interpretatie:

Van de twee postcode 4 gebieden met de meeste inwoners neemt het aandeel inwoners van 65 plus in Wezep zowel in aantal als in percentage het hardst toe. De dubbele vergrijzing in de kleinere kernen van de gemeente Oldebroek is in aantallen relatief gering, maar in percentage hoog. Daardoor legt de dubbele vergrijzing daar wellicht nog een grotere claim op de gemeenschap. De gevolgen van de dubbele vergrijzing in de kleinere kernen moet daardoor zeker niet onderschat worden. Juist in de kleinere kernen staan veel grotere koopwoningen, terwijl ouderen misschien juist kleiner willen gaan wonen. Vanwege de vergrijzing zijn steeds de 65-plussers als eerste weergegeven.

Ouderen

De ontwikkeling van de bevolking naar leeftijd per postcode geeft het volgende beeld:

FIGUUR 7: OUDEREN

Interpretatie:

De gemeente Oldebroek vergrijsst sterker dan Nederland: 35% meer 65-plussers tegen 25% meer voor Nederland. Voor 75+ is dit verschil vergelijkbaar: 54% meer 75-plussers voor de gemeente Oldebroek tegen 42% meer voor Nederland. En voor de oudsten: 85+ zijn deze percentages zelfs 53 om 35%.

De ontwikkeling van de bevolking naar leeftijd per postcode geeft het volgende beeld:

FIGUUR 8: OUDEREN PER POSTCODE

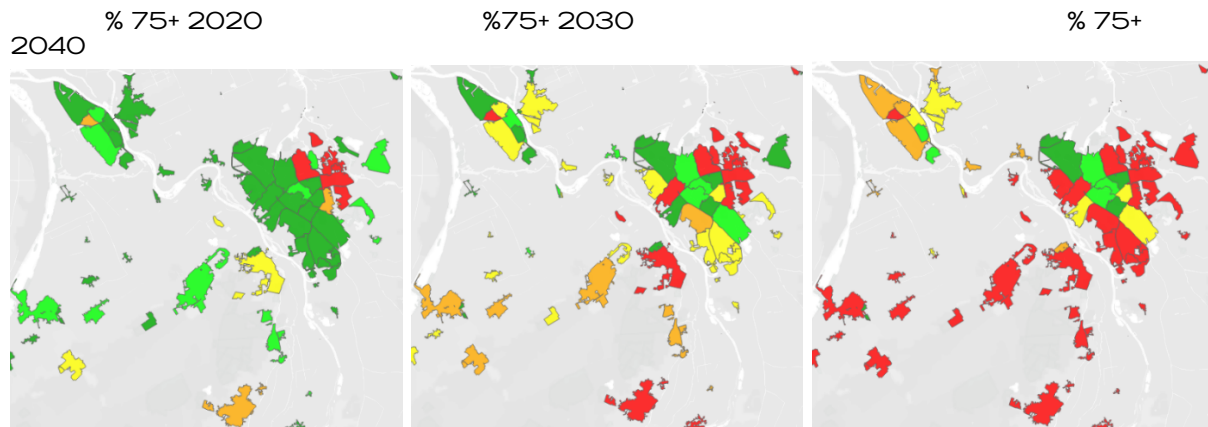

Interpretatie:

Wezep en Oldenbroek laten in aantallen de grootste toename van ouderen zien. Het aantal 50-plussers blijft relatief constant, het aantal 65+ ers neemt geleidelijk toe, evenals het aantal 75-plussers. Opvallend is dat het aantal 85-plussers in zowel Wezep als Oldebroek relatief snel toeneemt na 2030. Dit is het gevolg van de naoorlogse babyboom.

Het percentage 75-plussers is voor 2020 en 2040 ook weergegeven in een kaart, waarbij ook aanliggende gemeenten in beeld zijn gebracht.

FIGUUR 9: % 75+ 2020 EN 2040 POSTCODE MET OMLIGGENDE GEMEENTEN: VAN **ROOD** = HOGER, **GROEN** = LAGER DAN HET NEDERLANDS GEMIDDELDE:

Interpretatie:

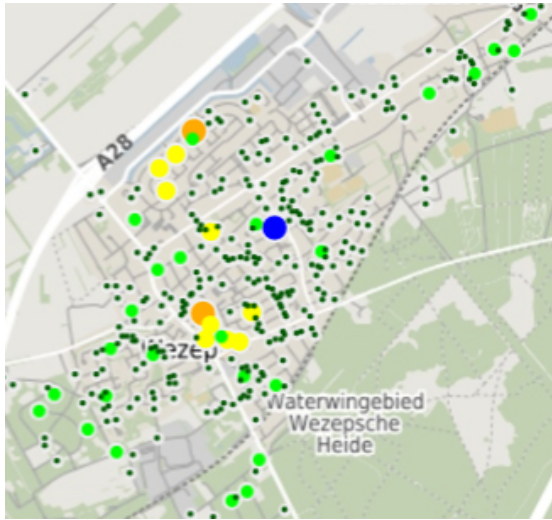
De afbeeldingen laten duidelijk zien, dat de gemeente Oldebroek ten opzichte van de omliggende (grotere) gemeenten in 2020 een licht sterker dubbel vergrijsde bevolking (75 +) kent, doch dat de vergrijzing ten opzichte van de omliggende gemeenten tot 2040 aanzienlijk sterker toeneemt.

Van de gemeente is de toename van de dubbele vergrijzing in de twee grootste kernen in beeld gebracht, waarbij is ingezoomd op Oldebroek en Wezep tot postcode 6 niveau (1234AB).

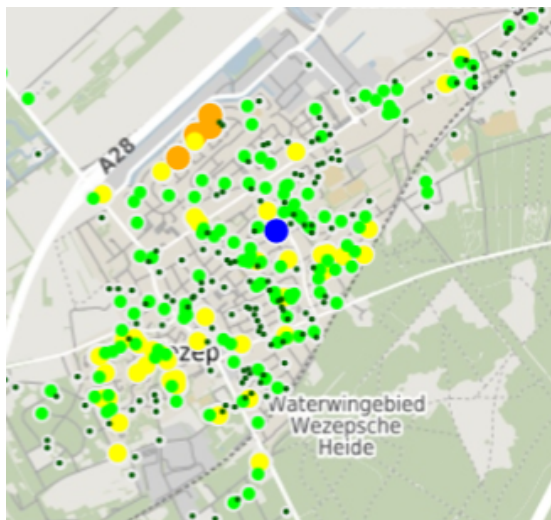
FIGUUR 10: AANTAL 75+ IN 2020 EN 2040 POSTCODE 6: KLEUR EN PUNTGROOTTE STAAN VOOR HET AANTAL 75-PLUSSERS: "HOE GROTER EN HOE **RODER** HOE VEEL MEER"

Wezep:

75+ 2020

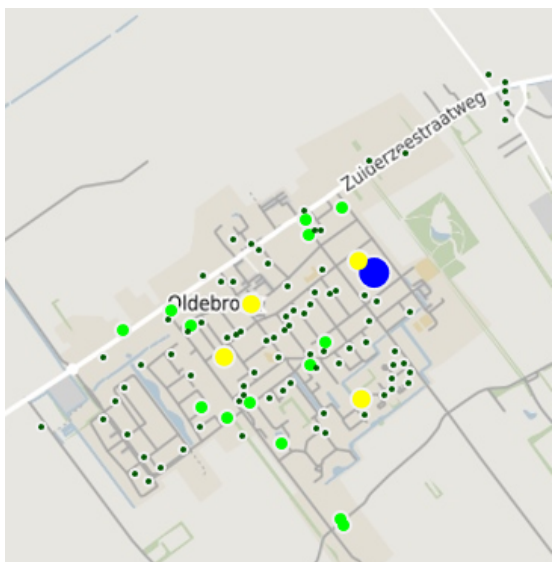
75+ 2040

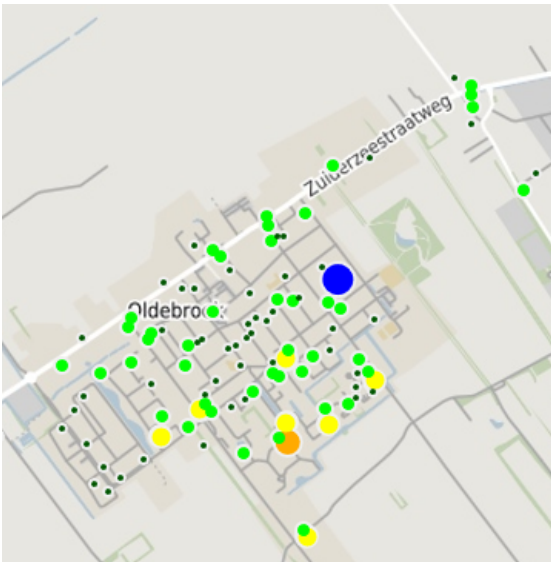
- a < 5
- b 5 - 10
- c 10 - 20
- d 20 - 50
- e > 50
- Instelling

Oldebroek:

75+ 2020

75+ 2040

Huishoudens, inkomensgroepen, doelgroep volkshuisvesting

Het CBS publiceert in haar 2060 prognose inwoners en personen in huishoudens en huishoudens. Voor huishoudens is als leeftijd een referentiepersoon genomen:

Definitie leeftijd referentiepersoon:

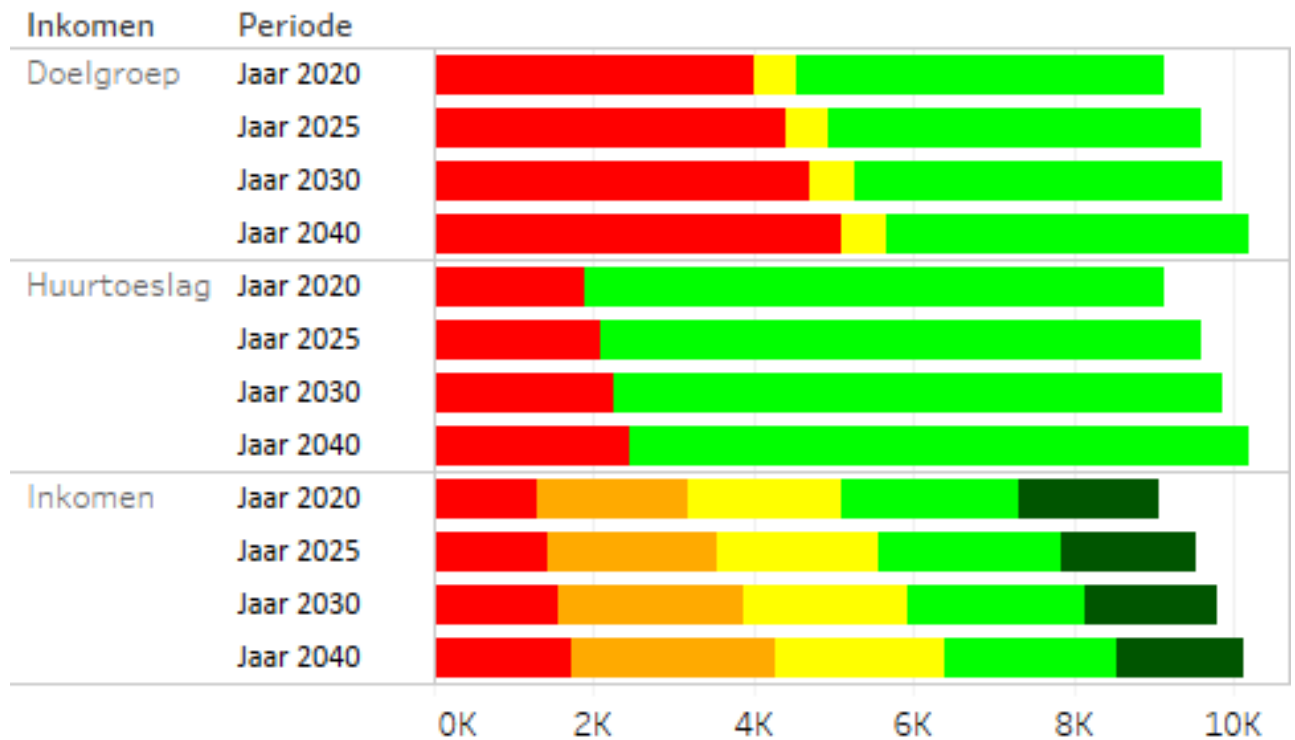
"Lid van het huishouden ten opzichte van wie de posities van de andere leden in het huishouden worden bepaald en van wie de kenmerken eventueel ook aan het huishouden worden toegekend. Uit de leden van het huishouden wordt de referentiepersoon als volgt gekozen:

- o Als er een paar is binnen het huishouden: de man;
- o Als het paar van gelijk geslacht is: de oudste van het paar;
- o In een eenouderhuishouden: de ouder;
- o In een overig huishouden: de oudste meerderjarige man of - als deze ontbreekt - de oudste meerderjarige vrouw."

Het PBL publiceert geen huishoudens naar leeftijd, het CBS voor 2000 – 2020 wel tot op gemeenteniveau. De inwonersprognose is daarom via de personen in huishoudens omgerekend tot een huishoudensprognose.

Op huishoudenniveau zijn ook inkomens in zogenaamde 20% groepen beschikbaar via Waar staat je gemeente van de VNG in de Lokale Monitor Wonen. Deze monitor bundelt huishoudens 65+ eenpersoons en meerpersoons, 25 – 65 eenpersoons, paren, paren met kinderen en eenoudergezinnen en huishoudens jonger dan 25. In deze indeling zijn via de Lokale Monitor Wonen ook andere gegevens beschikbaar zoals doelgroep volkshuisvesting en de doelgroep huurtoeslag. Naar de toekomst is verondersteld dat deze inkomens per type huishouden gelijk blijven. Zoals ook de ervaring over de afgelopen tien jaar. De verschillen ontstaan dan door de demografische ontwikkeling.

FIGUUR 11: POPULATIE GEMEENTE OLDEBROEK NAAR DOELGROEP VOLKSHUISVESTING, HUURTOESLAG EN INKOMENS 20% GROEPEN 2020 - 2040

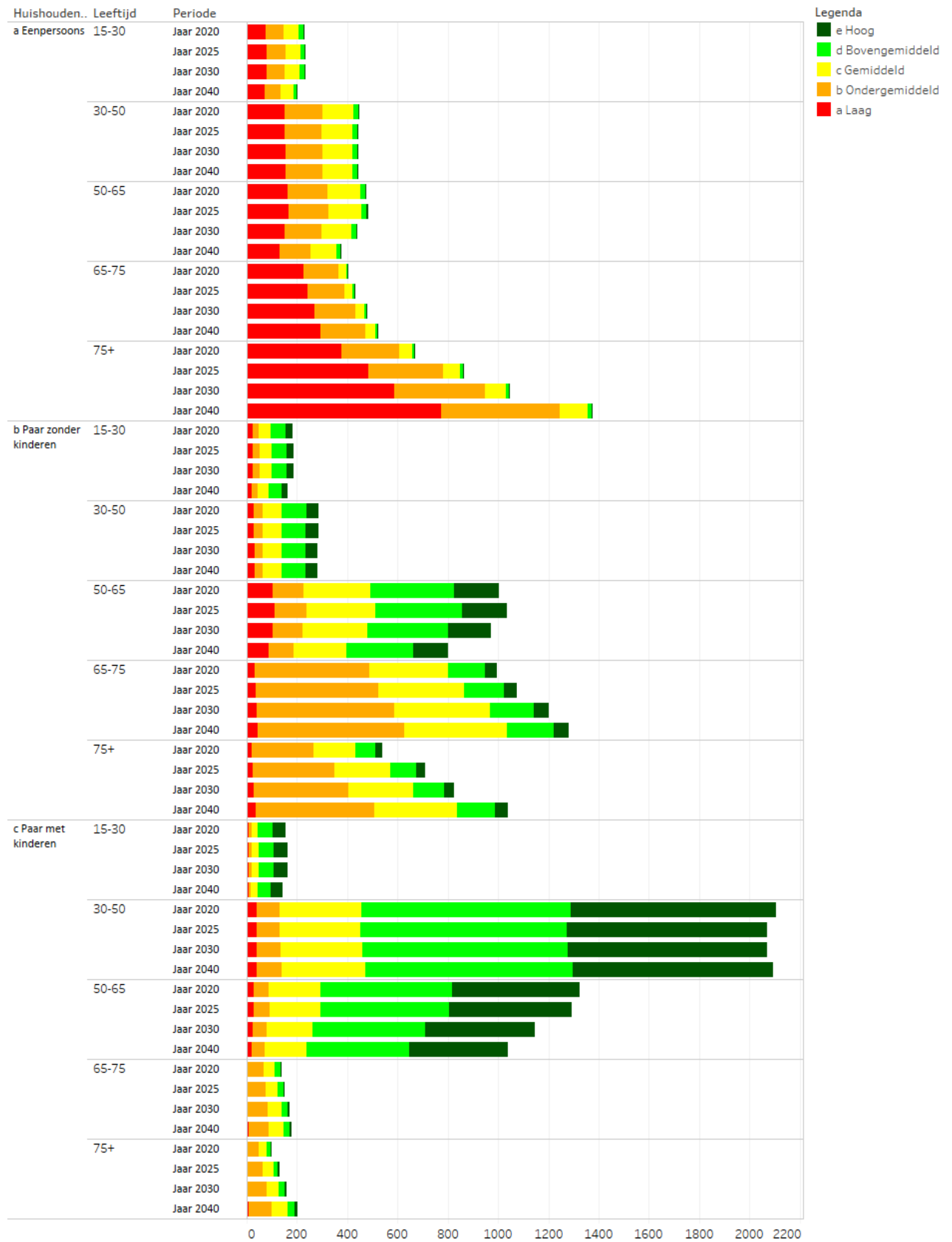
Interpretatie:

De verwachte procentuele ontwikkeling van de inkomens in de komende tien jaar laat voor de gemeente Oldebroek een grotere stijging van het aantal lagere inkomens en van de doelgroep zien dan in Nederland, de provincie of de regio. Verklaring hierbij is de sterkere vergrijzing.

Huishoudens en inkomen

De huishoudens zijn beschikbaar naar vijfjaarleeftijdsgroepen met een onderscheid naar eenpersoons, paren, paren met kinderen, eenoudergezinnen en overige huishoudens. Voor de aansluiting op de inkomensgroepen en doelgroepen volkshuisvesting zijn deze gebundeld naar jonger dan 25, 25 - 65 eenpersoons, paren, paren met kinderen en eenouder en 65+ eenpersoons en paren van de Lokale Monitor Wonen. Deze indeling sluit echter niet aan op leeftijdsgroepen in de woningmarkt. Voor de woningmarkt zijn de volgende leeftijdsgroepen aangehouden: 15 - 30 is de leeftijdsgroep met de meeste starters, 30 - 50 de leeftijdsgroep met de meeste doorstromers. Ouderen zijn dan onderverdeeld in 50 - 65, de jongere ouderen, 65 - 75 en 75+ de oudere ouderen. Dit onderscheid voor de ouderen sluit aan op verschillende woonbehoeften: de jongere ouderen kunnen nog doorstromen naar elk type woning op elke locatie. De 65 - 75 jarigen hebben al het ouder zijn in het achterhoofd en kiezen mogelijk meer voor geschikte woningen nabij voorzieningen. Oudere ouderen verhuizen bij voorkeur niet meer maar worden door incidenten, waaronder het wegvallen van de partner, soms min of meer gedwongen.

FIGUUR 12: POPULATIE GEMEENTE OLDEBROEK NAAR LEEFTIJD, HUISHOUDENTYPE EN INKOMENS

Interpretatie:

In de grafiek is per huishoudentype en per leeftijdsgroep het aantal huishoudens te zien voor 2020, 2025, 2030 en 2040.

Bij de eenpersoons huishoudens valt de sterke toename op van het aantal 75-plussers. Deze 75-plussers behoren bovendien tot de laagste en de lagere 20% inkomens. Verklaring is dat na wegvallen van de partner ook het inkomen daalt, zowel de AOW, als het mogelijke pensioen. Overigens is het mogelijk dat deze ouderen nog wel over vermogen beschikken, bijvoorbeeld in de vorm van een eigen huis.

Paren zonder en met kinderen laten zowel een toename zien voor de 65-plussers als voor de 75-plussers, dit onder gelijke lichte afname van de 50 - 65 jarigen. Dit zijn de ouderen die in eerste instantie gezamenlijk oud worden.

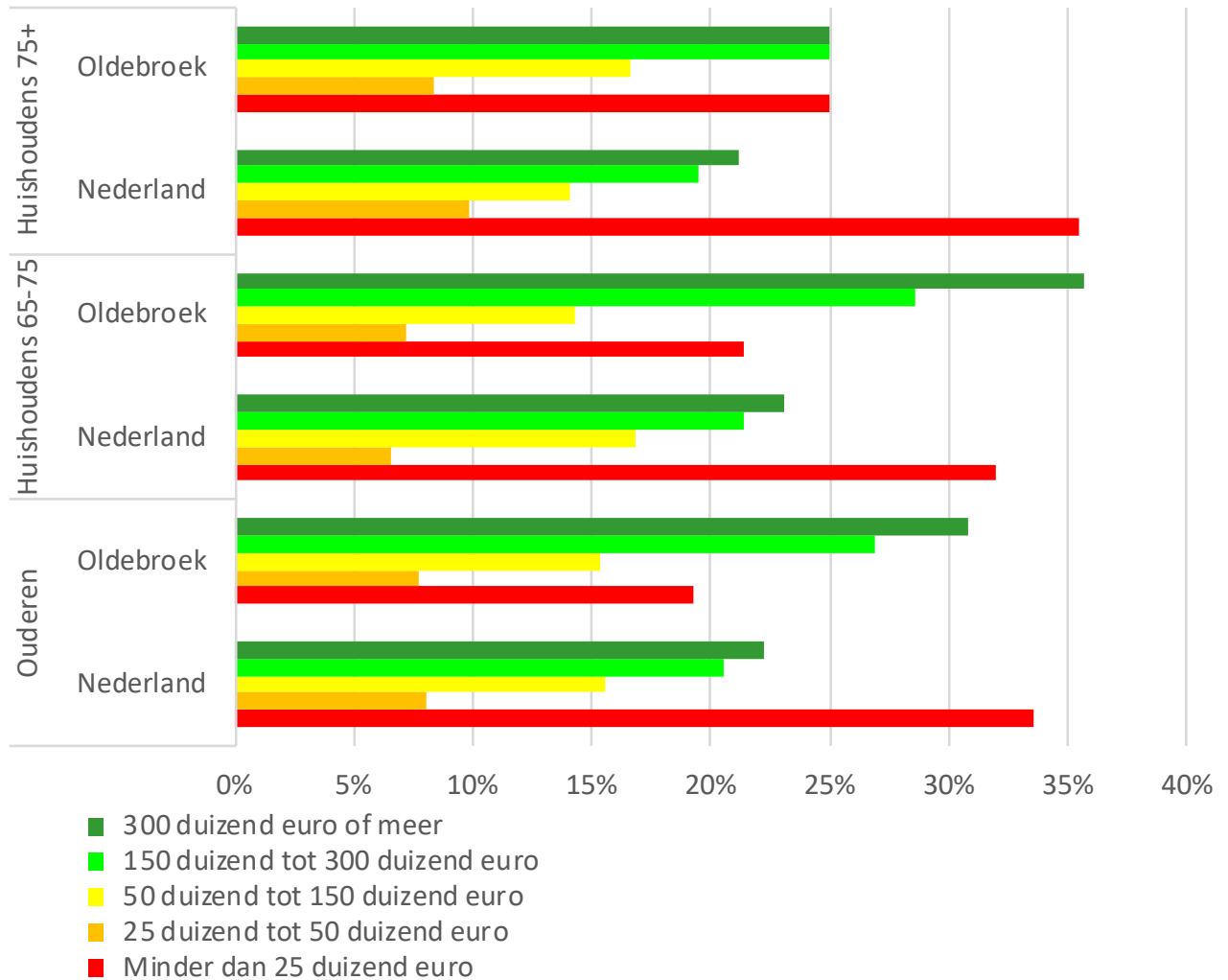
In een rapport over de materiële welvaart in Nederland van het CBS uit 2020 is er nader informatie te vinden over de 20%-inkomensgroepen (inkomenskintielen). In een tabel over het gemiddeld inkomen per huishouden 2016 zijn daarbij de volgende gemiddelde bruto inkomens gegeven per 20%-groep:

- 1^e (laag) € 19.300
- 2^e (ondergemiddeld) € 34.800
- 3^e (gemiddeld) € 53.900
- 4^e (bovengemiddeld) € 76.900
- 5^e (hoog) € 138.400

Vermogen

Het CBS heeft in Maatwerk voor het laatst in 2015 vermogens gepubliceerd voor ouderen met een onderscheid naar een en meerpersoons huishoudens en 65-75 en 75+. Helaas zijn de cijfers afgerond op honderdtallen en voor kleinere postcode niet beschikbaar.

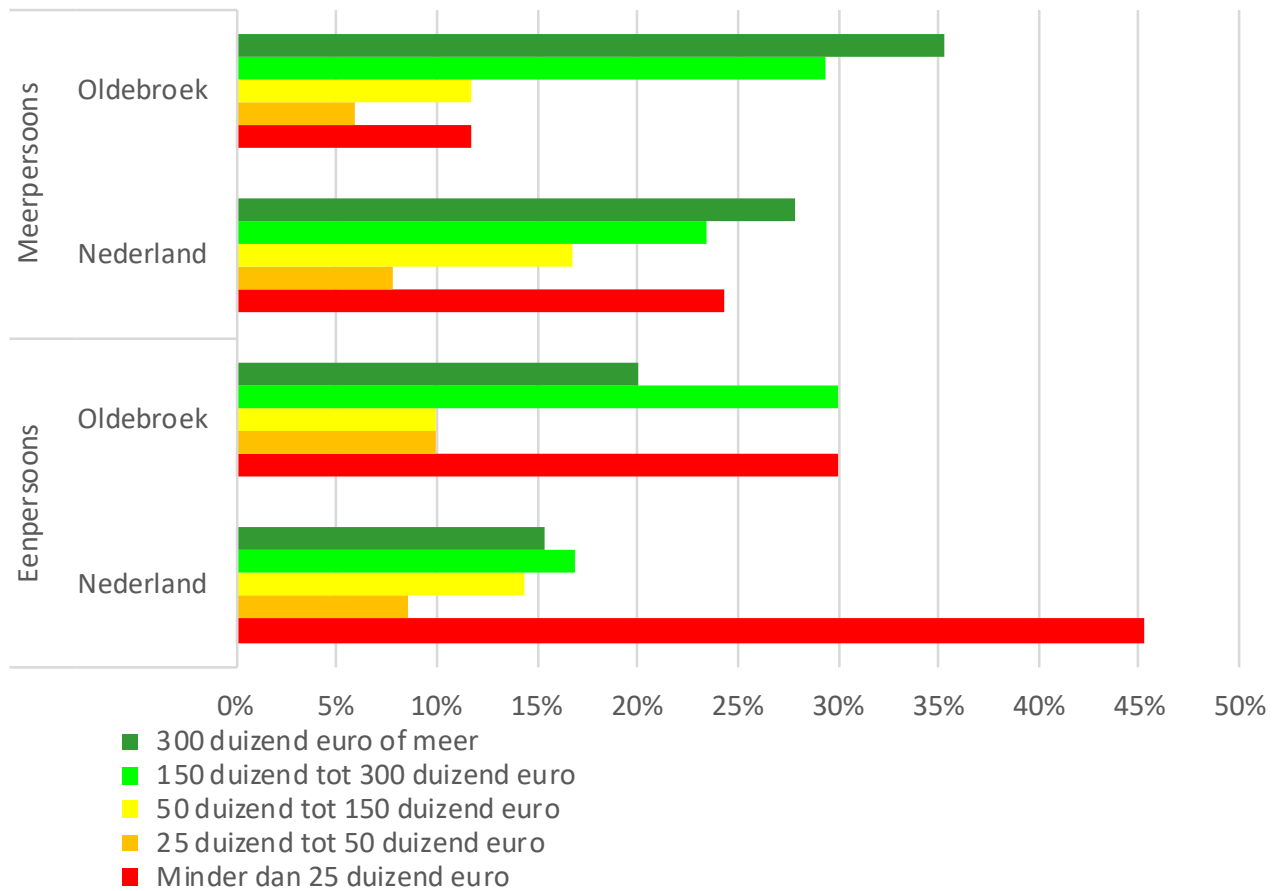
FIGUUR 13: PERCENTAGE HUISHOUDENS MET VERMOGEN NAAR LEEFTIJD

Interpretatie:

Bijna 60% van de ouderen heeft in de gemeente Oldebroek een vermogen van meer dan €150.000, in Nederland is ruim 40% van de ouderen. Voor 65-75 is dit 65%, voor 75-plussers 50%. In dit vermogen is de waarde van de eigen woning meegerekend. Helaas zijn per postcode relatief weinig gegevens beschikbaar voor verdere uitsplitsing.

FIGUUR 14: PERCENTAGE HUISHOUDENS MET VERMOGEN NAAR HUISHOUDENTYPE

Interpretatie:

Bij de oudere eenpersoons huishoudens zagen we al relatief veel huishoudens met lagere inkomens. Het vermogen van de eenpersoons huishoudens is ook lager: 50% bezit meer dan €150.000 tegen 65% van de meerpersoons huishoudens. Dit vermogen zit met name ook in de stenen. Oudere eenpersoons huishoudens met een relatief laag inkomen kunnen daarmee een motief hebben om te ontsparen, bijvoorbeeld door te verhuizen.

Gezondheid en Zorg

Volksgezondheid Toekomst Verkenning

Naast de gezondheidsmonitor vervaardigt het RIVM de Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) 2016 met een update 2018, waarin een vooruitblik per gemeente wordt gegeven tot 2030. In de volgende grafieken is zichtbaar hoe de gemeente Oldebroek scoort vergeleken met Nederland, waarbij onderwerpen > 105% of < 95% zijn weergegeven:

FIGUUR 15: RIVM VOLKSGEZONDHEIDS TOEKOMSTVERKENNINGEN: GROTERE AFWIJKING GEMEENTE OLDEBROEK TEN OPZICHTE VAN HET NEDERLANDS GEMIDDELDE DAN 5 %

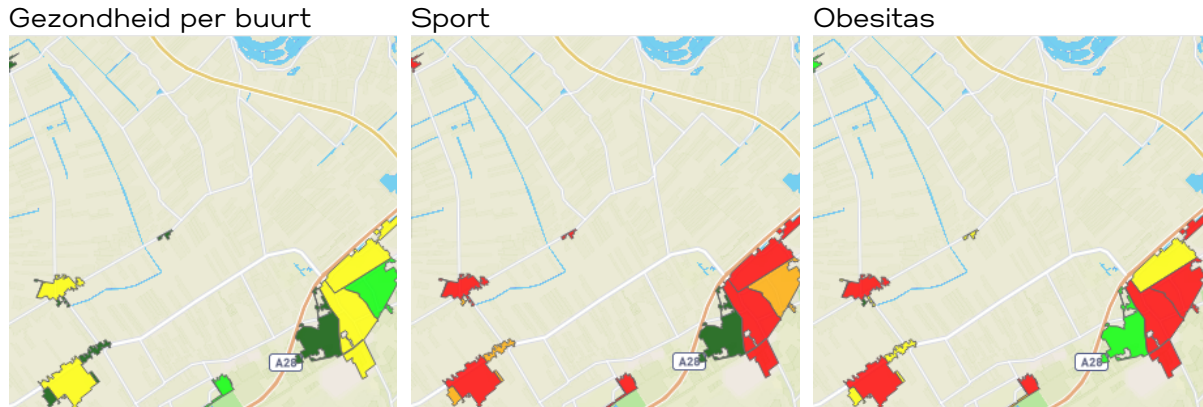
Interpretatie:

De score als goede ervaren gezondheid is beter dan in Nederland, maar de score wekelijkse sporters beduidend slechter. De scores voor dementie en overgewicht zijn slechter dan Nederland, roken, alcoholgebruik en eenzaamheid beter. De gemeente Oldebroek zou echter mogelijk beter kunnen worden vergeleken met de omgeving dan met Nederland.

Gezondheidsmonitor

Belangrijkste bron voor gezondheid zijn de GGD's met het RIVM. Vierjaarlijks verschijnt de gezondheidsmonitor met cijfers tot op buurtniveau.

FIGUUR 16: GGD GEZONDHEIDSMONITOR 2016 VAN **ROOD** = HOGER NAAR **GROEN** = LAGER DAN HET NEDERLANDS GEMIDDELDE

Interpretatie:

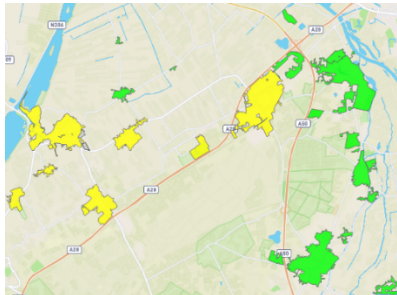
De gezondheid is volgens de RIVM Toekomstverkenningen beter dan het Nederlands gemiddelde. Dat is terug te zien op de linker kaart: geel is het Nederlands gemiddelde voor de meeste buurten, groen is beter en donkergroen veel beter voor enkele buurten. Sport en obesitas scoorden minder goed, dit is ook terug te zien op buurtniveau. De goed scorende groene buurten bij sport en obesitas hebben ook de hoogste score in de gezondheid

Gezonde levensverwachting

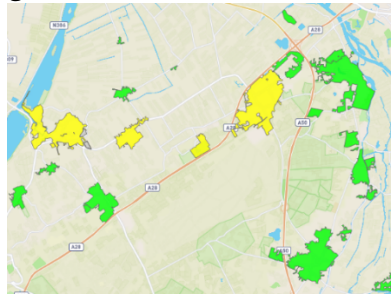
Mensen met lagere inkomens leven in het algemeen korter dan mensen met hogere inkomens en kennen meer jaren met chronische ziekten, gebreken en een mindere geestelijke gezondheid dan hogere inkomens. Dit geldt voor alle gemeenten. De mensen met de laagste inkomens hebben de meeste behoefte aan zorg, zowel in instellingen als extramuraal en vanuit de WMO.

FIGUUR 17: LEVENSVERWACHTING: VAN **GROEN** = HOGER NAAR **ROOD** = LAGER DAN HET NEDERLANDS GEMIDDELDE

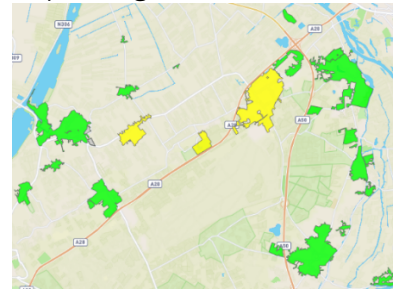
Levensverwachting

als goed ervaren gezondheid

zonder lichamelijke beperkingen

Interpretatie:

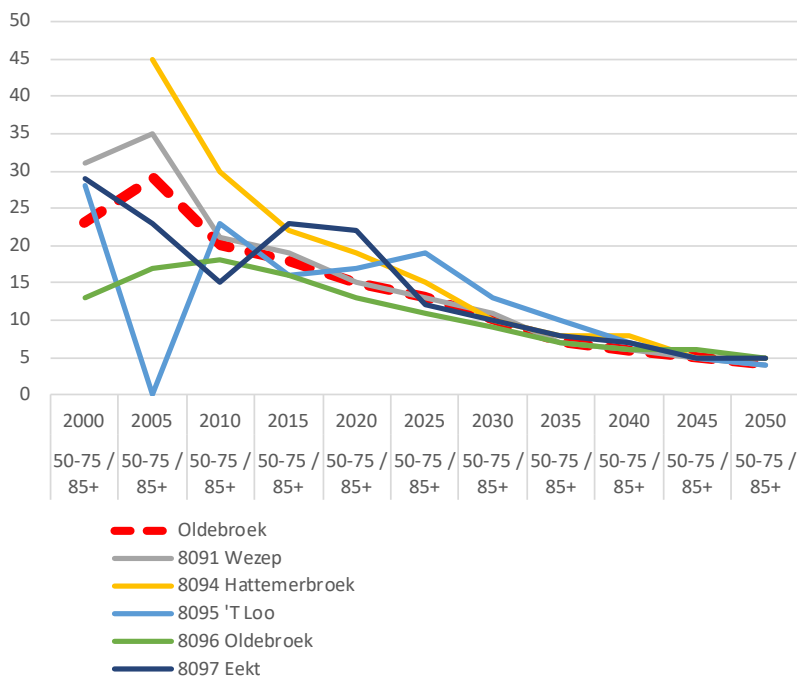
In deze kaart kunnen we de gemeente Oldebroek vergelijken met de omgeving. Waar de gemeente Oldebroek beter scoort dan het Nederlands gemiddelde scoort bijvoorbeeld Oldebroek minder dan de omliggende dorpen. Deze scores groen, Oldebroek - en Elburg - scores geel.

Mantelzorg

Mantelzorg wordt meer en meer erkend als essentieel voor kwetsbare ouderen. Mantelzorgers zijn vaak tussen de 50 en 75 jaar en zorgen voor 85-plussers. Daarmee is de beschikbare mantelzorg afhankelijk van de demografische situatie. Het PBL komt heeft een indicator ontwikkeld om het mantelzorgpotentieel van een regio te duiden. Dit is de zogenaamde OOSR, de Oldest Old Support Ratio. Deze indicator geeft aan hoeveel mensen potentieel in staat zijn informele zorg te bieden aan één hoogbejaarde.

De Oldest Old Support Ratio wordt berekend door het aantal mensen in de leeftijdsklasse 50 tot en met 74 jaar te delen door het aantal mensen van 85 jaar en ouder. Hoe kleiner het getal, hoe ongunstiger de verhouding tussen de leeftijdsklasse 50 tot en met 74 en 85 jaar en ouder.

FIGUUR 18: OOSR AANTAL 50 - 75 JARIGEN / 85-PLUSERS

Interpretatie: Het aantal potentiële mantelzorgers daalt geleidelijk in heel de gemeente Oldebroek van 15 in 2020 naar 10 in 2030, 6 in 2040 en 4 in 2050. Dit wordt mede veroorzaakt door het toenemende aantal 85-plussers door de dubbele vergrijzing.

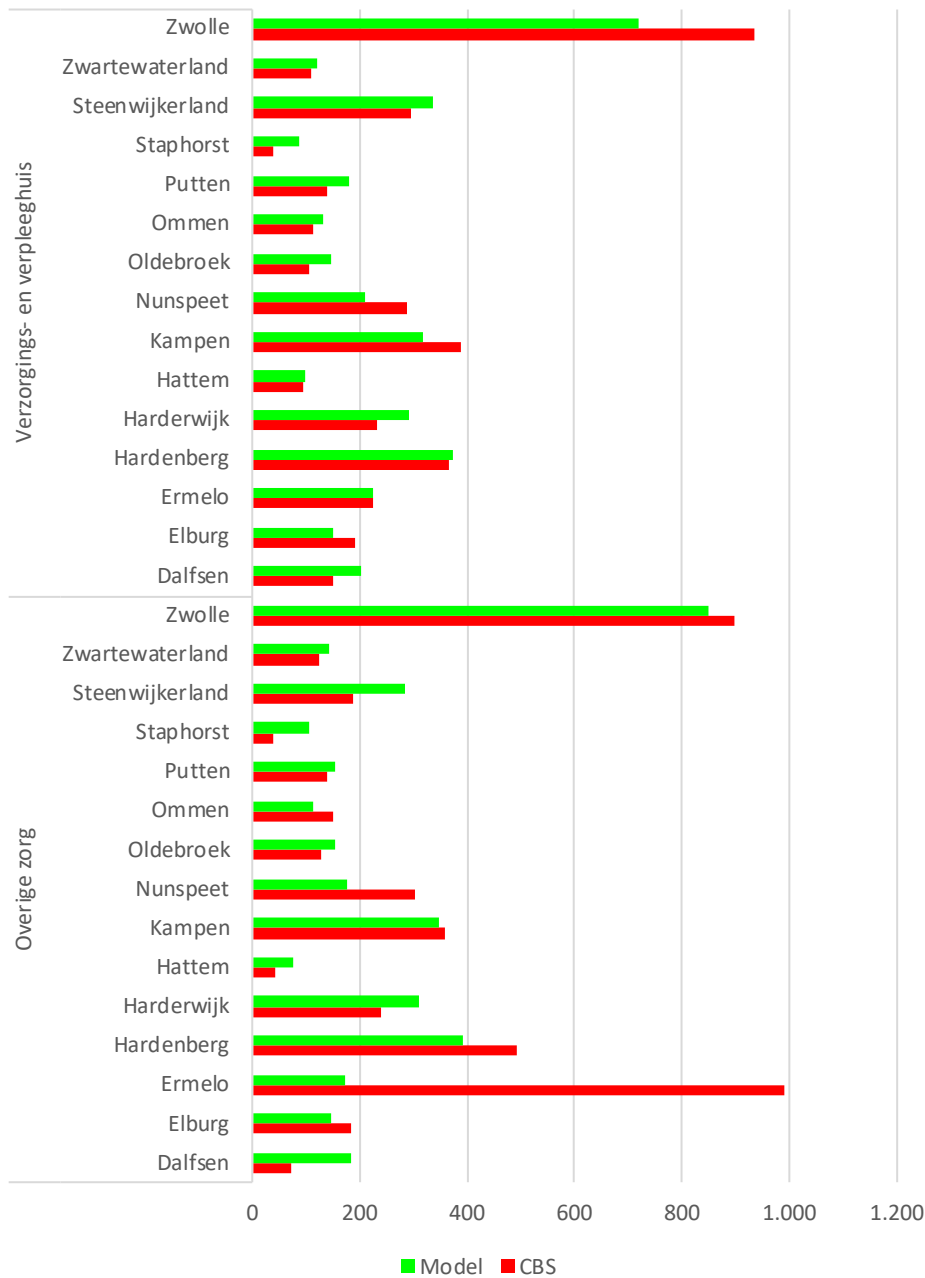
Verzorgingstehuizen en verpleeghuizen

Soms vraagt de gezondheid opname in een verzorgingstehuis of verpleeghuis. Voor ouderen betreffen de gezondheidsproblemen met name psychogeriatrische problemen, waaronder dementie. De Alzheimer vereniging publiceert het verwachte aantal mensen met dementie op gemeenteniveau ook naar de toekomst. Het aantal bewoners en de capaciteit van instellingen verschilt afhankelijk van de bron:

- Het CBS gaat uit van mensen die zijn ingeschreven volgens de Basis Registratie Personen (BPR), voorheen de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA), op een locatie bij het CBS bekend als instelling. Een instellingen kan dan verpleging of verzorging zijn, overige zorg, of overige instelling. Deze aantallen kunnen afwijken van de werkelijkheid: ouderen die naar een instelling verhuizen melden niet altijd direct hun verhuizing.
- Het ClZ gaat uit van de verstrekte indicaties. Mensen met een indicatie behoeven echter deze indicatie nog niet te "verzilveren", daadwerkelijk zorg af te nemen. Mensen die nog geen zorg afnemen vallen daarbij uiteen in actief of passief wachtenden: actief wachtenden zijn de vrijwel verdwenen wachtlijsten, passief wachtenden mensen die wachten op een plek in een specifieke voorzieningen van hun voorkeur. Indicaties komen daarmee ook niet overeen met het aantal bewoners van verpleeghuizen en verzorgingstehuizen in de werkelijkheid
- TNO heeft in 2019 en 2020 een tweetal rapporten geschreven over de toekomstige capaciteit in instellingen, inclusief analyses van trends. RIVM heeft hiervoor een "beleidsarme" projectie voor de vraag vervaardigd.

Vanuit het CBS is het huidige aantal bewoners van instellingen bekend voor de verpleging en verzorging per gemeente voor 2019. Het CBS publiceert op landelijk niveau ook hoeveel personen van welke leeftijd in instellingen wonen, hetgeen modelmatig naar gemeenten is om te rekenen. Daarmee is zichtbaar wat het aantal bewoners van instellingen is en wat het aantal bewoners van instellingen zou moeten zijn bij een gelijkmatige verdeling:

FIGUUR 19: CBS BEWONERS VAN INSTELLINGEN VERSUS HET MODELMATIG VERWACHTE AANTAL

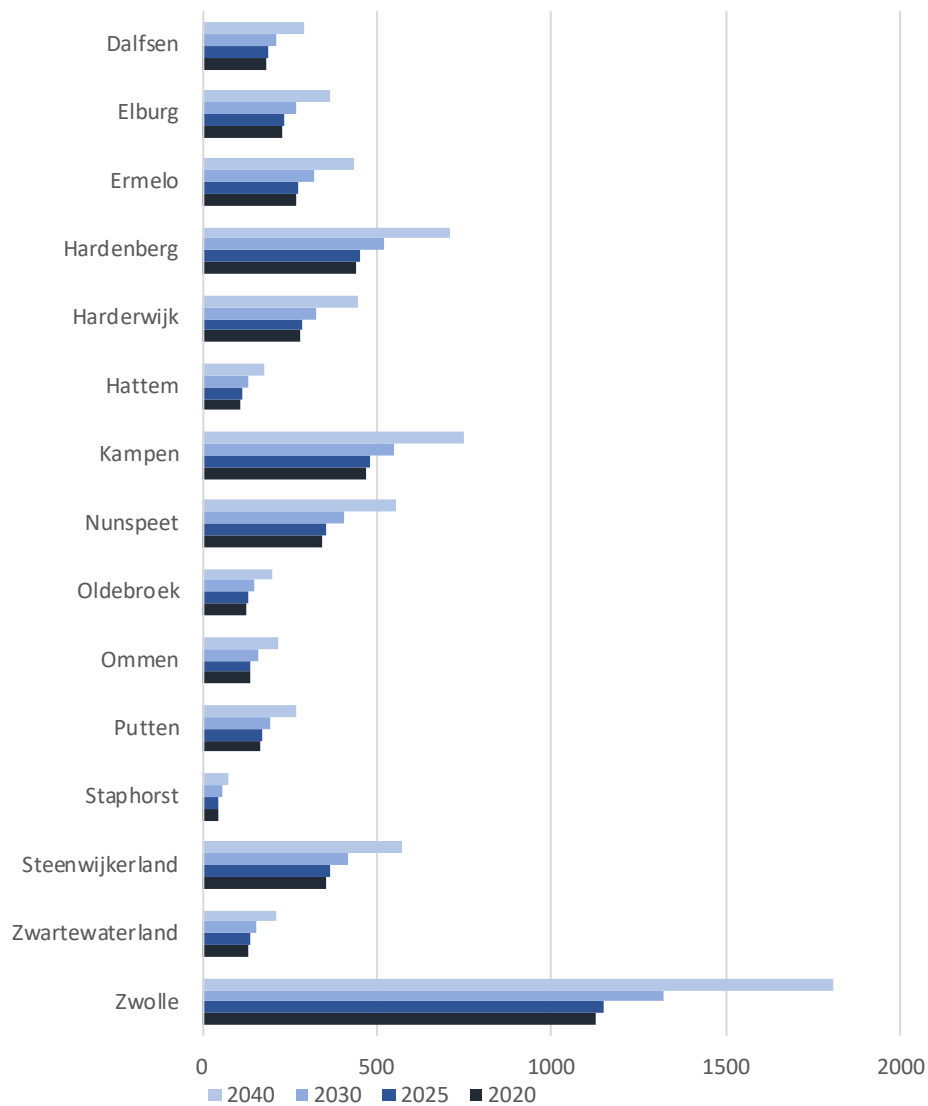

Interpretatie:

CBS bewoners van instellingen zijn vergeleken met de modelmatig benodigde capaciteit. In de gemeente Oldebroek is 73% van de benodigde verpleging en verzorging en 83% van de benodigde overige zorg. 27% van de ouderen is aangewezen op andere verpleging en verzorging instellingen buiten de gemeente Oldebroek. Dit verklaart ook vertrekkende ouderen, zoals later aan de orde komt.

TNO heeft per zorgkantoor de benodigde capaciteit in indicaties berekend. Het aantal indicaties wijkt als gezegd af van de CBS bewoners van instellingen. Landelijk gezien ligt het aantal indicaties 18% hoger. TNO heeft per zorgkantoorregio voor de verpleging en verzorging berekend hoeveel indicaties er nu en in de toekomst zouden zijn, hier verdeeld naar de gemeenten. De noodzakelijke toename betreft in deze regio 65%.

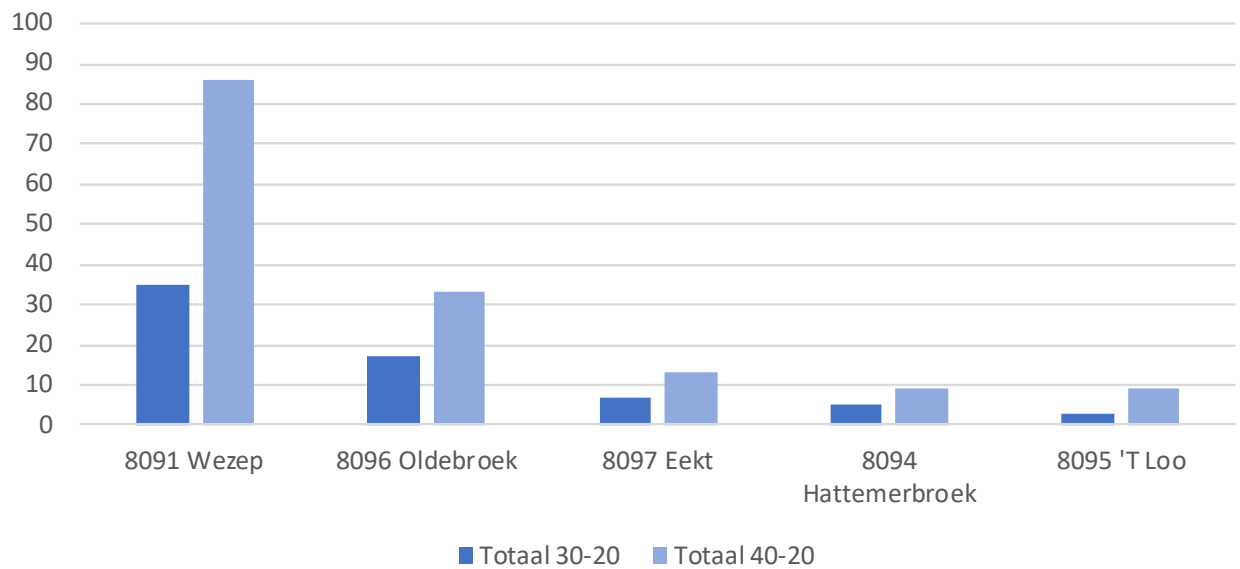
FIGUUR 20: VERDELING NAAR GEMEENTEN VERWACHTE INDICATIES VAN DE ZORGKANTOORREGIO VOLGENS HET TNO RAPPORT

Interpretatie:

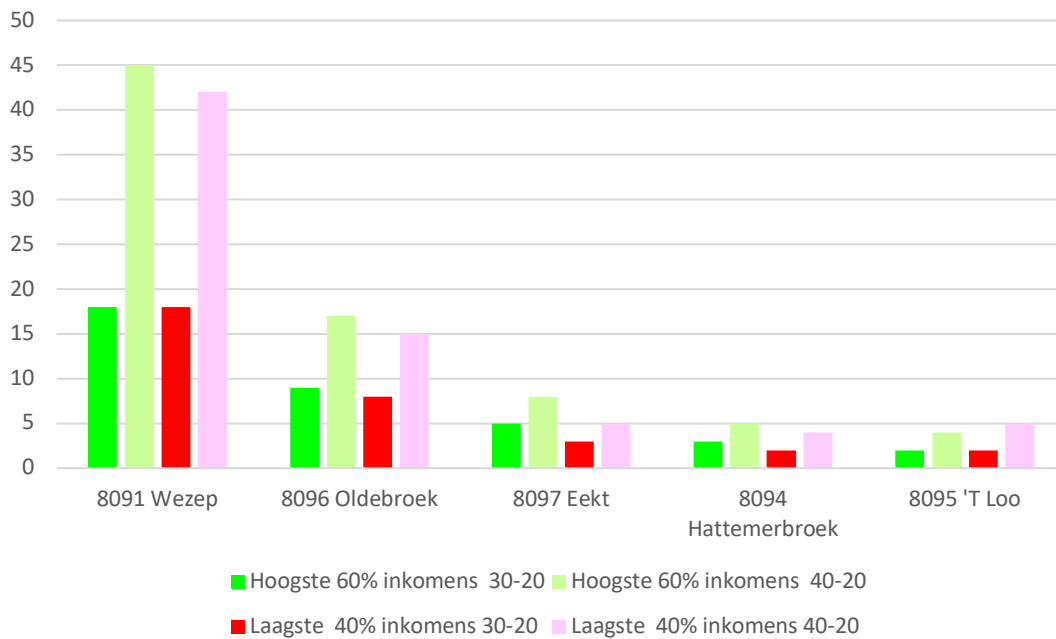
in de gemeente Oldebroek zou het aantal te huisvesten indicaties van 126 in 2020 groeien naar 203 in 2040. Als in de gemeente Oldebroek de huidige relatief lage capaciteit naar het niveau dat past bij haar populatie zou worden opgehoogd zou dit 178 in 2020 betekenen en 285 in 2040. Een verhoging met indicatief 125 plaatsen is noodzakelijke door de vergrijzing en voor het verhogen van het aandeel ouderen dat in de eigen gemeente terecht kan.

FIGUUR 21: TOENAME INDICATIES VERPLEGING EN VERZORGING

Indicatie: Wezep heeft binnen 10 jaar een extra vraag van 30 indicaties, en in 20 jaar ruim 80. Oldebroek over 20 jaar ruim 30, verder kleinere aantallen.

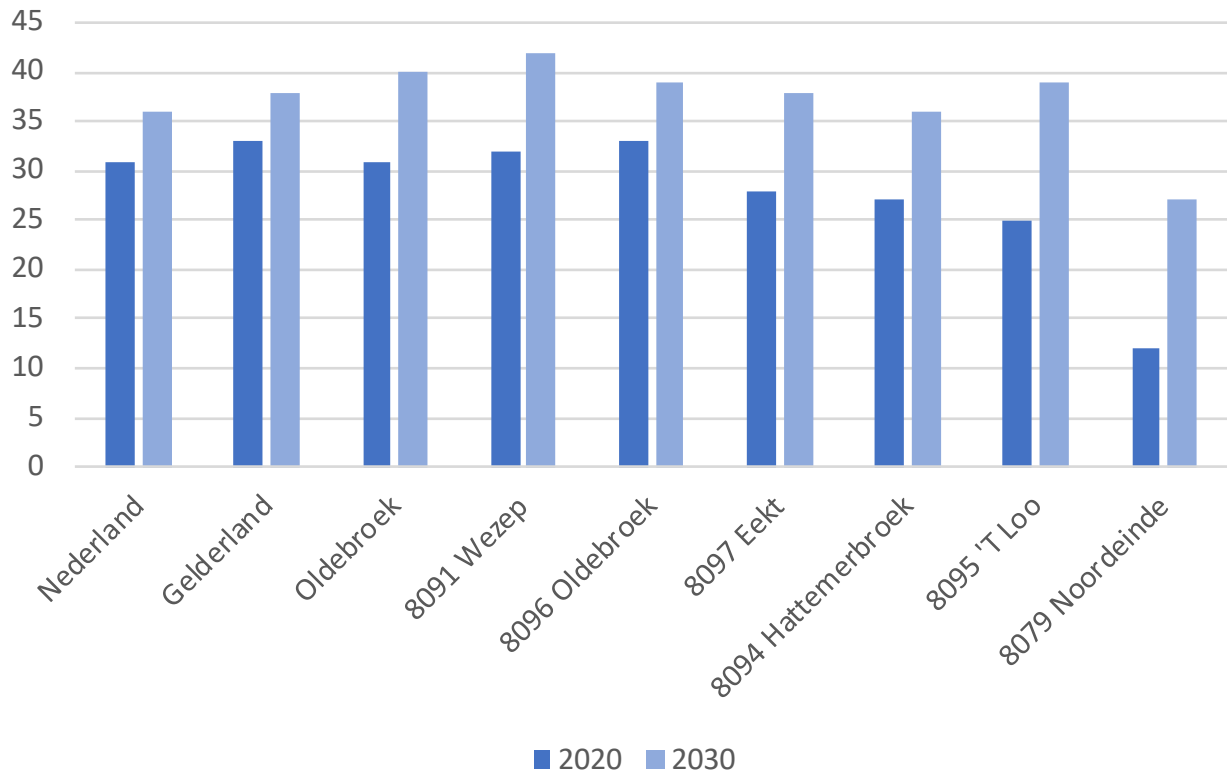
FIGUUR 22: TOENAME INDICATIES VERPLEGING EN VERZORGING NAAR INKOMEN

Grijze druk

Een toenemend aantal mensen die zorg nodig hebben vraagt – naast mantelzorgers – om zorgprofessionals. Zorgorganisaties maken zich zorgen om de beschikbaarheid van werkenden. Als indicator voor deze beschikbaarheid wordt vaak de grijze druk gebruikt: de verhouding tussen 20 tot 65-jarigen en ouderen van 65. Bij een toenemende grijze druk neemt ook de spanning op de arbeidsmarkt toe, ook voor zorgmedewerkers.

FIGUUR 23: GRIJZE DRUK 65+ / 20-65

Interpretatie:

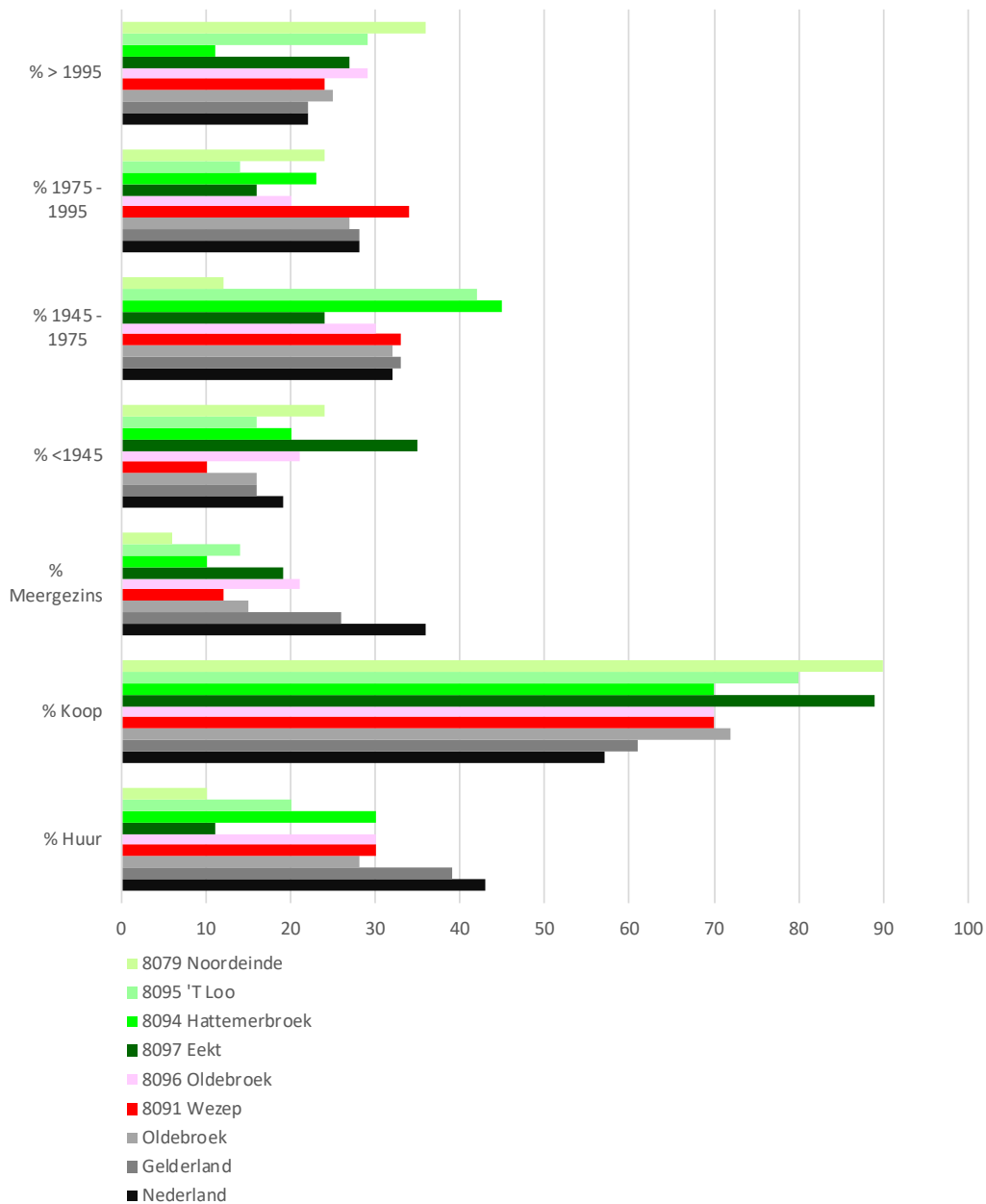
Tegelijkertijd met het afnemen van het mantelzorgpotentieel vertoont de grijze druk een stijgende tendens. Volgens de cijfers in bovenstaande tabel is de grijze druk in de gemeente Oldebroek in 2040 hoger dan de grijze druk in het land, de provincie of de regio. Een teruglopende OOSR en een toenemende grijze druk geeft feitelijk aan, dat het mantelzorgpotentieel afneemt en de spanning op de arbeidsmarkt, ook voor zorgmedewerkers, toeneemt. Dat deze ontwikkeling vraagt om multidisciplinaire bestuurlijke aandacht, moge voor zich spreken.

Wonen

Woningvoorraad

Het CBS publiceert gegevens over de woningvoorraad zowel voor wijken en buurten als voor postcodes. De postcode 4 publicatie is door het CBS gepubliceerd samen met de postcode 6 publicatie. Dit zijn cijfers uit die postcode 4 publicatie:

FIGUUR 24: WONINGVOORRAAD POSTCODE 4 GEBIEDEN

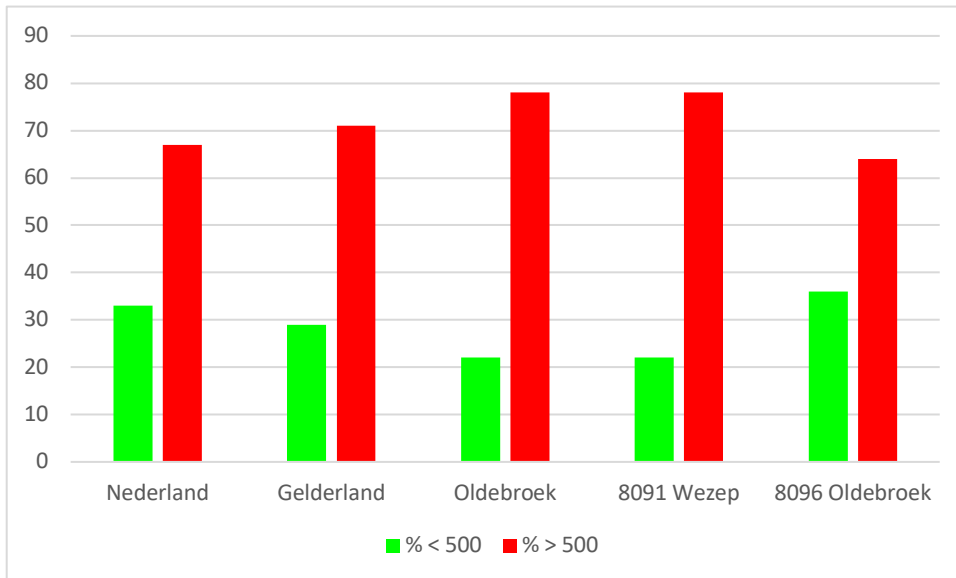
Interpretatie:

de verschillende kernen hebben allen een gemengde bouwperiode. Wezep heeft een relatief hoog percentage 1945 -1975 en 1975 - 1995; samen 70%. Wezep en Oldebroek kennen beide 70% koop evenals Hattermerbroek. Het percentage meergezinswoningen is in alle kernen beperkt. De woningvoorraad wijkt behalve het type niet substantieel af van het Nederlands gemiddelde.

Geschiktheid voor ouderen met mobiliteitsbeperkingen

Voor ANBO en ActiZ is op postcode 6 niveau onderzocht welke woningen uit de huidige woningvoorraad geschikt, aanpasbaar of ongeschikt zijn en welke woningen nabij of ver van voorzieningen liggen. Het grootste deel van de woningvoorraad van de gemeente Oldebroek is geschikt of aanpasbaar. Bij ANBO Actiz worden onder voorzieningen verstaan supermarkt, huisarts, apotheek en OV. Met name de supermarkt lijkt bepalend. Als bron hiervoor is de CBS Vierkantstatistiek genomen, waarin per vierkant van 100 bij 100 meter de afstand tot voorzieningen is opgenomen. Resultaat zijn de volgende percentages woningen nabij voorzieningen, voor de ontbrekende postcodes is dit % O.

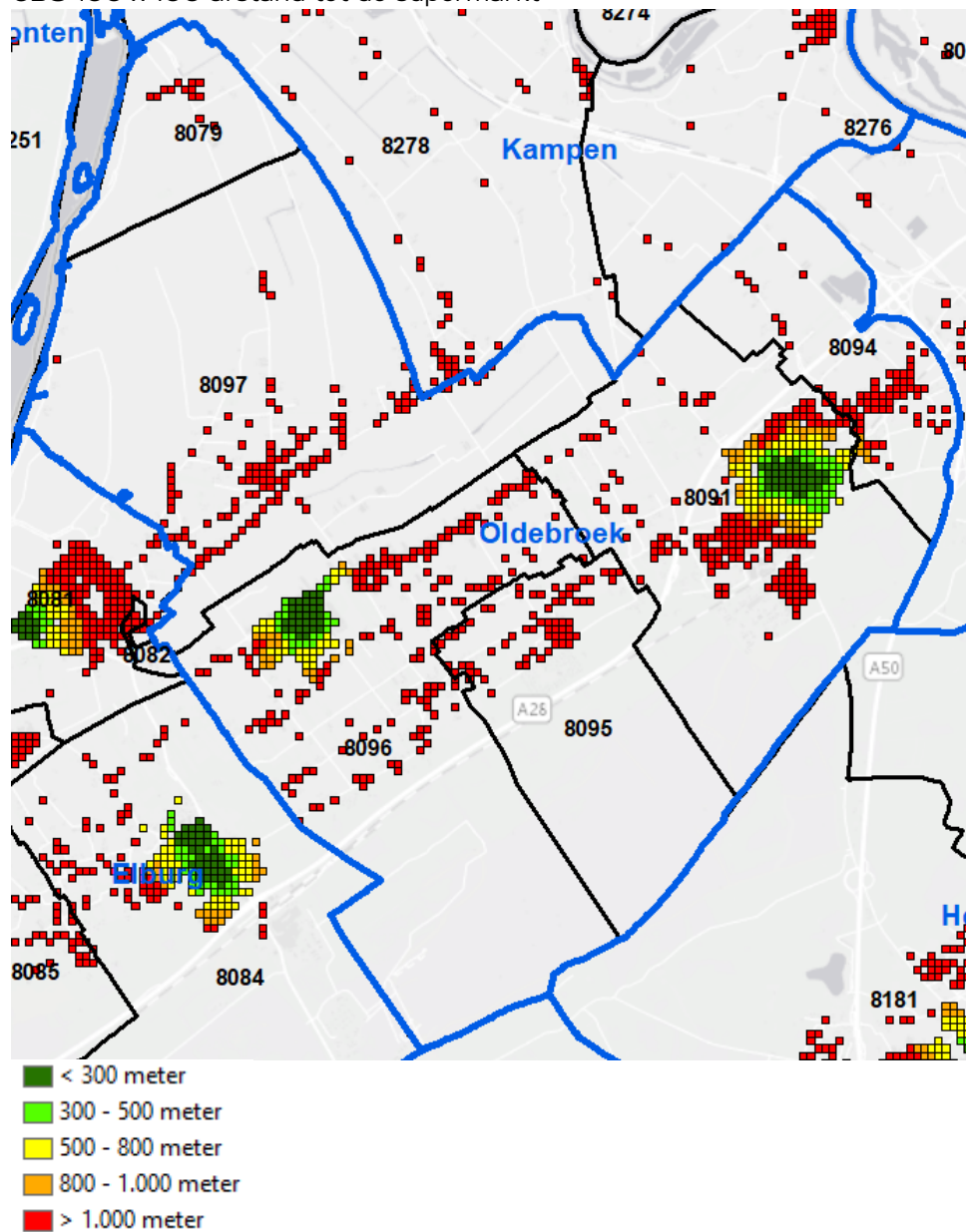
FIGUUR 25: % WONINGEN NABIJ VOORZIENINGEN: SUPERMARKT

De 100 x 100 kaart voor supermarkten geeft daarbij het volgende beeld:

FIGUUR 26: AFSTAND TOT DE SUPERMARKT

CBS 100 x 100 afstand tot de supermarkt

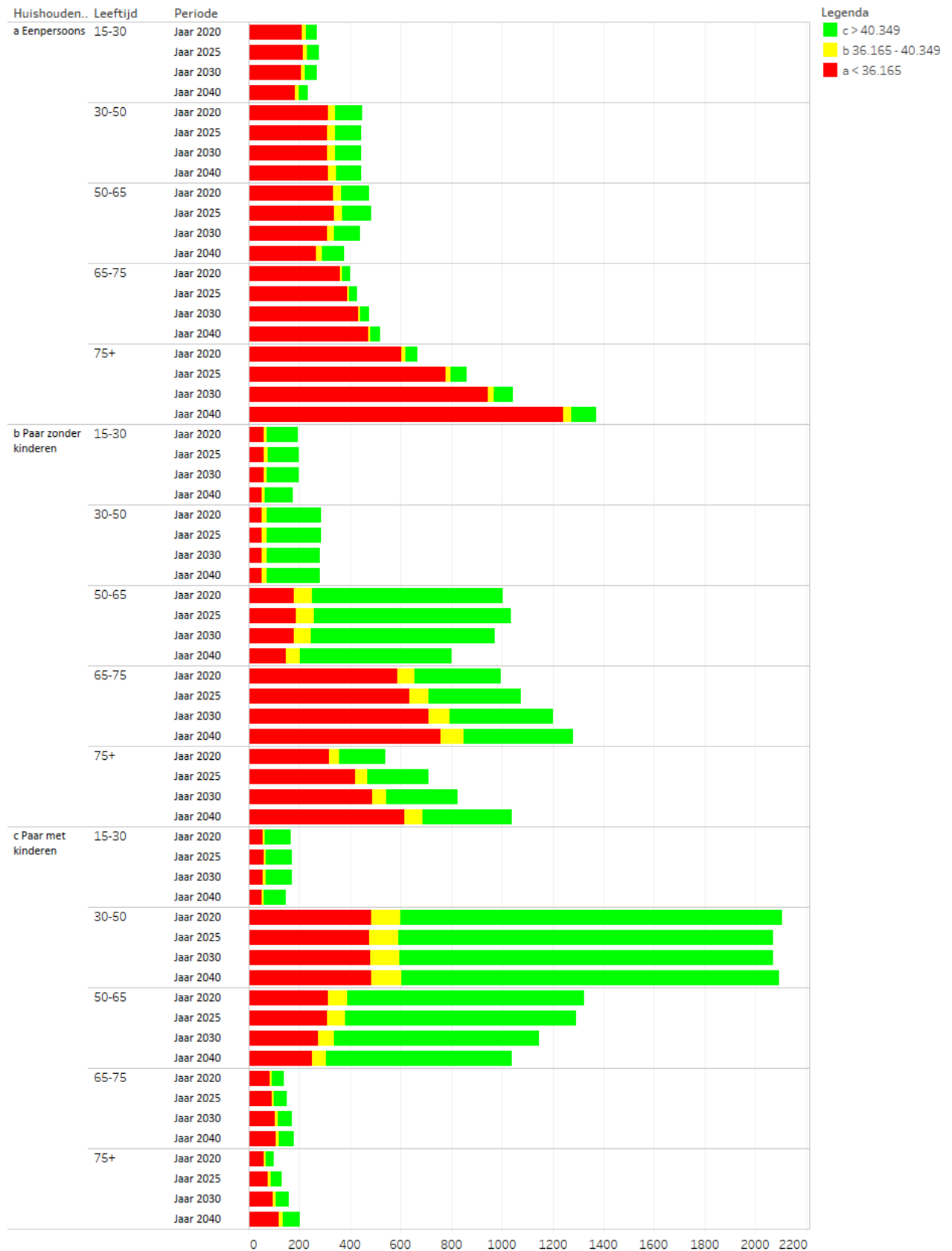
Interpretatie:

Van de zes kernen in de gemeente Oldebroek zijn in de twee grootste kernen (Oldebroek en Wezep) een aantal huizen gelegen in de nabijheid van voorzieningen. In de vier kleinere kernen liggen geen huizen binnen een straal van 1000 meter van de voorzieningen.

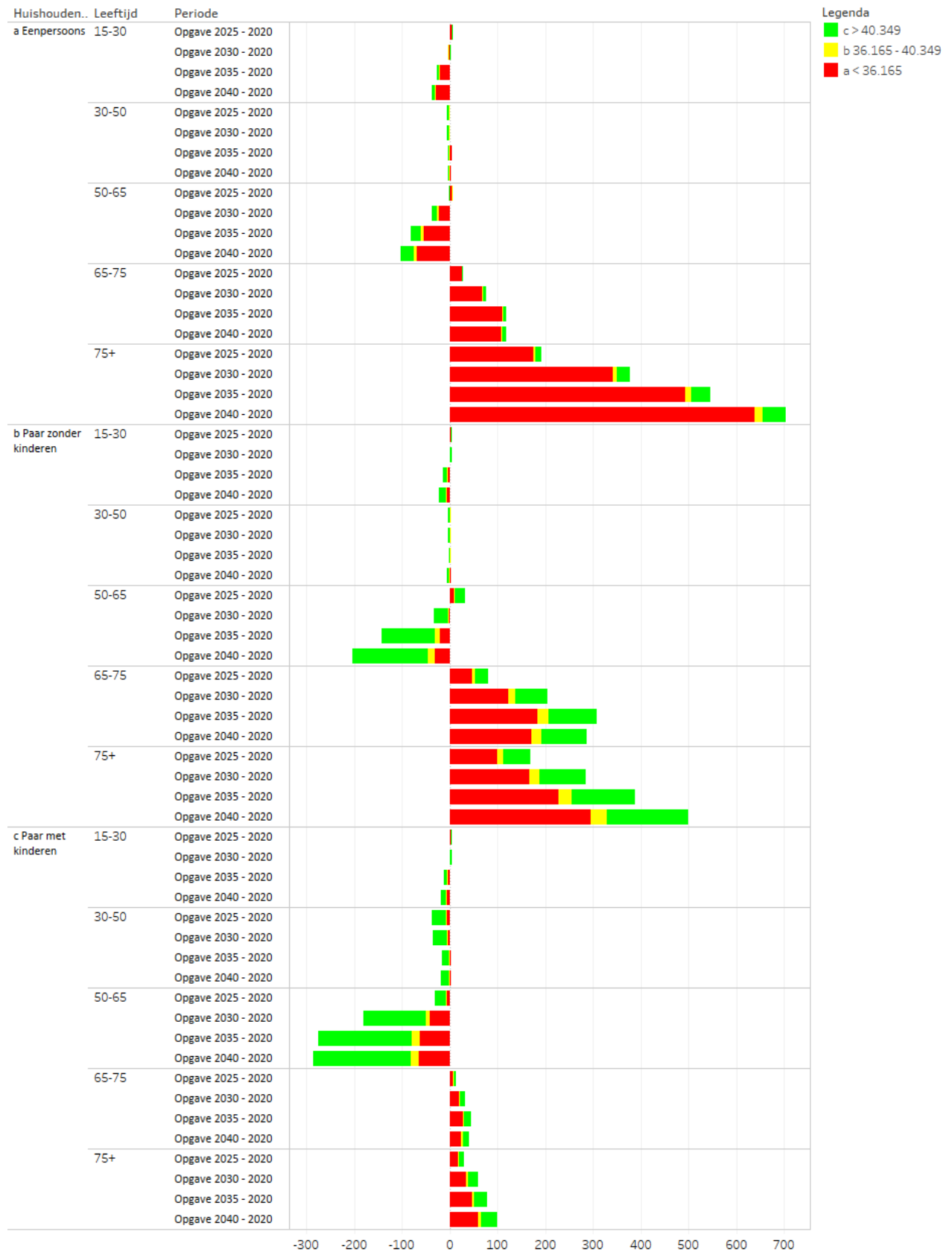
Huishoudens en doelgroep volkshuisvesting

Bij de demografie is al een onderscheid gemaakt naar huishoudentype, leeftijd en inkomens. Naast inkomensgroepen is ook een indeling naar doelgroep volkshuisvesting beschikbaar met achtereenvolgens: de aantallen huishoudens naar leeftijd en doelgroep volkshuisvesting, de toe of afname ten opzichte van 2020, de toe of afname per vijf jaar snede.

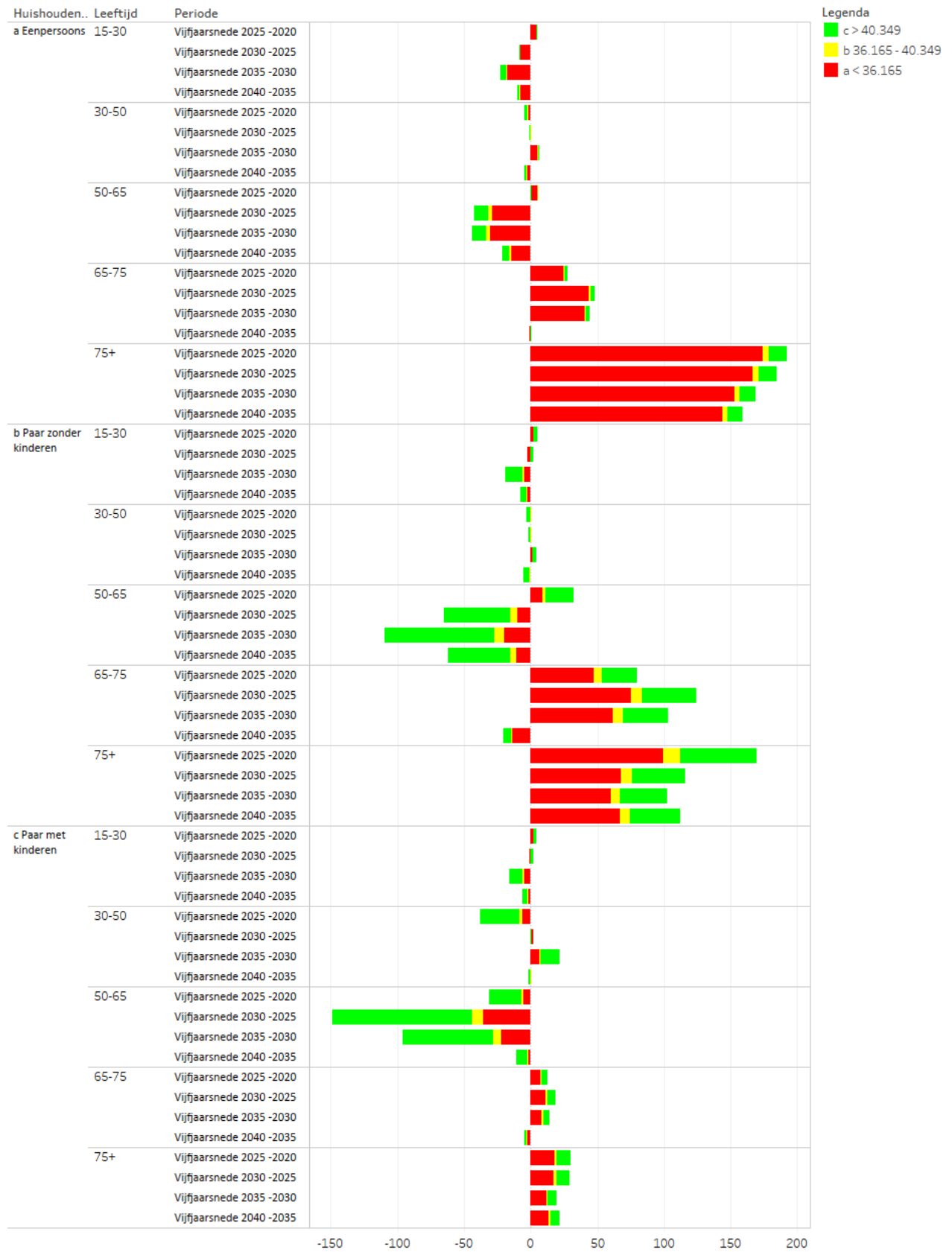
FIGUUR 27: POPULATIE GEMEENTE OLDEBROEK NAAR LEEFTIJD, HUISHOUDENTYPE, DOELGROEP

FIGUUR 28: TOE / AFNAME TOV 2020 GEMEENTE OLDEBROEK NAAR LEEFTIJD, HUISHOUDENTYPE, DOELGROEP

FIGUUR 29: TOE / AFNAME VIJFJAARSNEDEN NAAR LEEFTIJD, HUISHOUDENTYPE, DOELGROEP

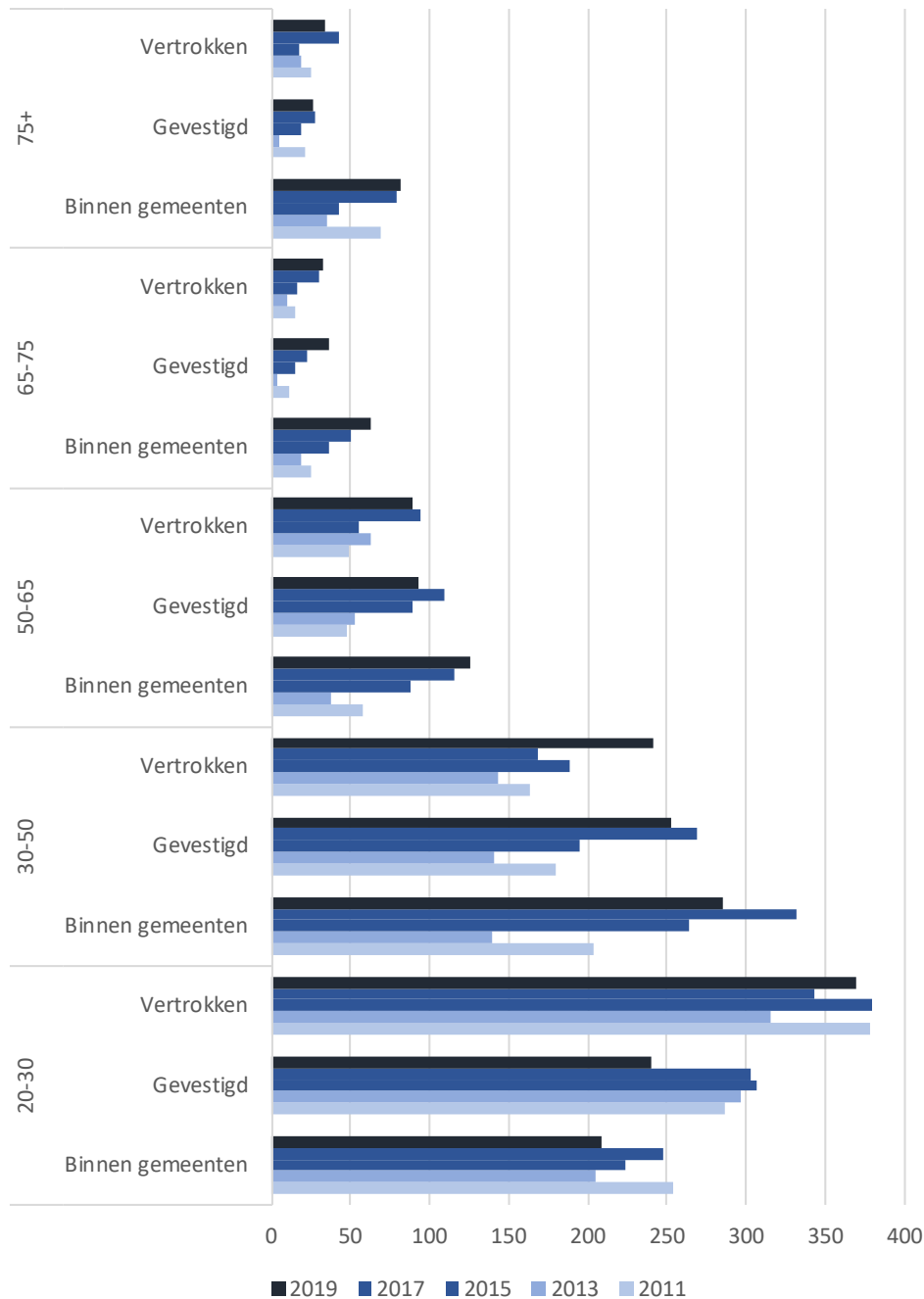
Woonwensen

Woningmarktonderzoek gaat uiteraard uit van de vraag naar woningen. Als het goed is staan hierbij de woonwensen van de consument centraal. Jaarlijks publiceert het Rijk de Staat van de Woningmarkt, mede onderbouwd met het driejaarlijkse WoON-onderzoek. Met WoON is een beeld van de woonwensen beschikbaar langs verschillende invalshoeken. Echter woonwensen zijn helaas niet altijd te realiseren. Bij ouderen blijken vaak andere verhuisbewegingen dan verwacht volgens woonwensenonderzoek. Zo zijn verhuizingen van ouderen vaak ingegeven door ongelukken waardoor thuis wonen ineens niet meer mogelijk is.

Verhuizingen binnen de gemeente en tussen gemeenten

Een andere invalshoek zijn de feitelijke verhuizingen. Verhuisstatistiek van het CBS laat zien hoeveel verhuizingen feitelijk plaatsvinden. Daarbij kan ook worden uitgesplitst naar verhuizingen binnen, van en naar de gemeente. Ook kan worden uitgesplitst naar leeftijd.

FIGUUR 30: VERHUISDE PERSONEN 2010-2019

Interpretatie:

In de jaren 2010 tot en met 2019 vertrekken er ieder jaar meer mensen dan zich in de gemeente Oldebroek vestigen. Een aantal cijfers vallen op: er vertrekken ieder jaar meer 75 plussers uit de gemeente Oldebroek dan dat er zich vestigen. Dit kan veroorzaakt worden door een tekort aan voorzieningen in de gemeente Oldebroek voor ouderen (verzorgings- en/of verpleeghuizen of woonvoorzieningen). Verder valt op dat

in de afgelopen jaren meer mensen in de leeftijdscategorie 30 – 50 naar de gemeente Oldebroek verhuizen dan er vertrekken. In de andere leeftijdscategorieën vertrekken er juist meer mensen dan zich vestigen. Deze ontwikkeling zet door tot de leeftijdscategorie 75 plus.

Herkomst en vertrek

Het CBS publiceert ook waar mensen vandaan komen die zich in de gemeente Oldebroek vestigen. In de kaart is aan de dikte van de lijnen het aantal personen te zien:

FIGUUR 31: VESTIGING IN GEMEENTE OLDEBROEK 2019

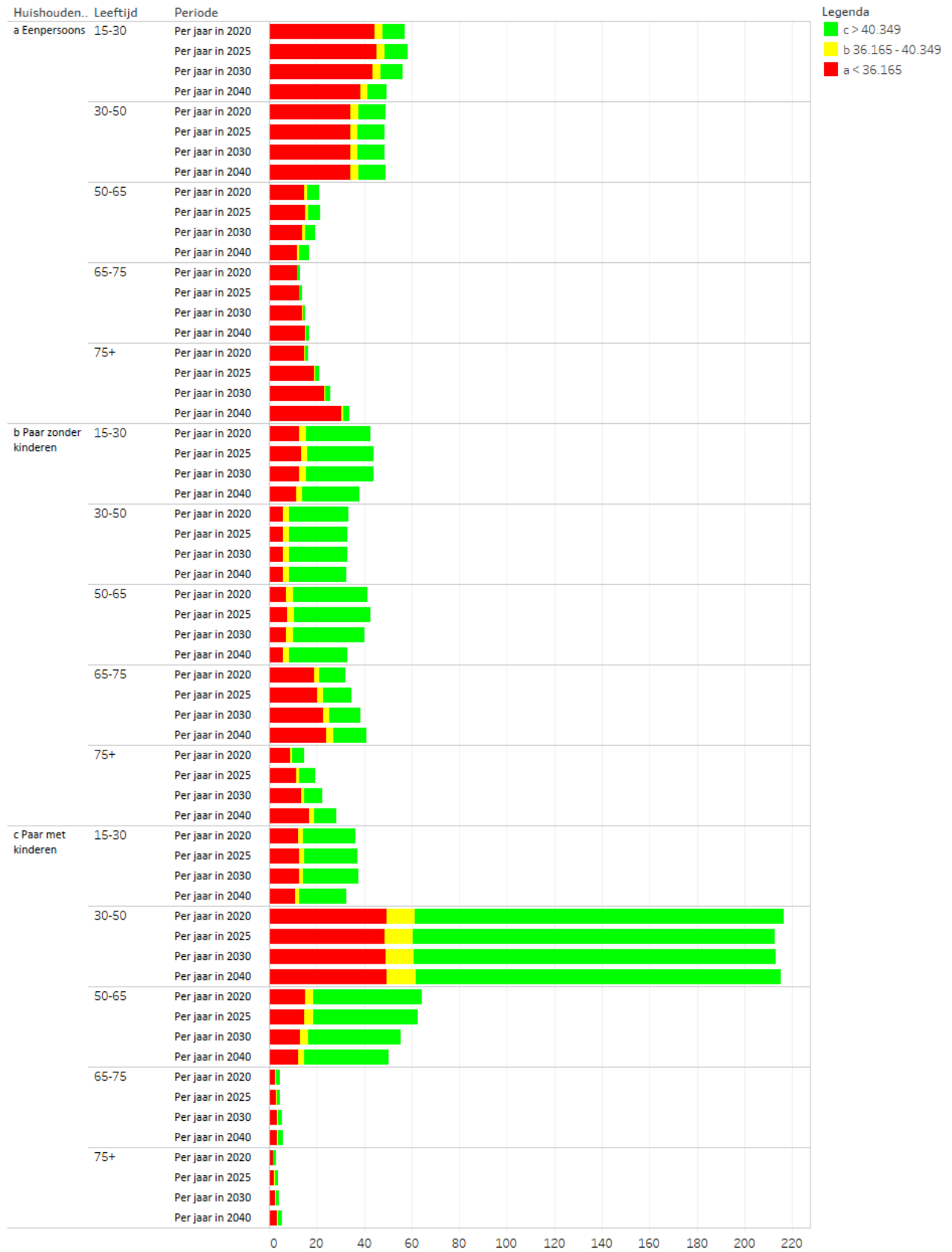
Ook is een kaart beschikbaar waarheen mensen vertrekken uit de gemeente Oldebroek:

FIGUUR 32: VERTROKKEN UIT GEMEENTE OLDEBROEK 2019

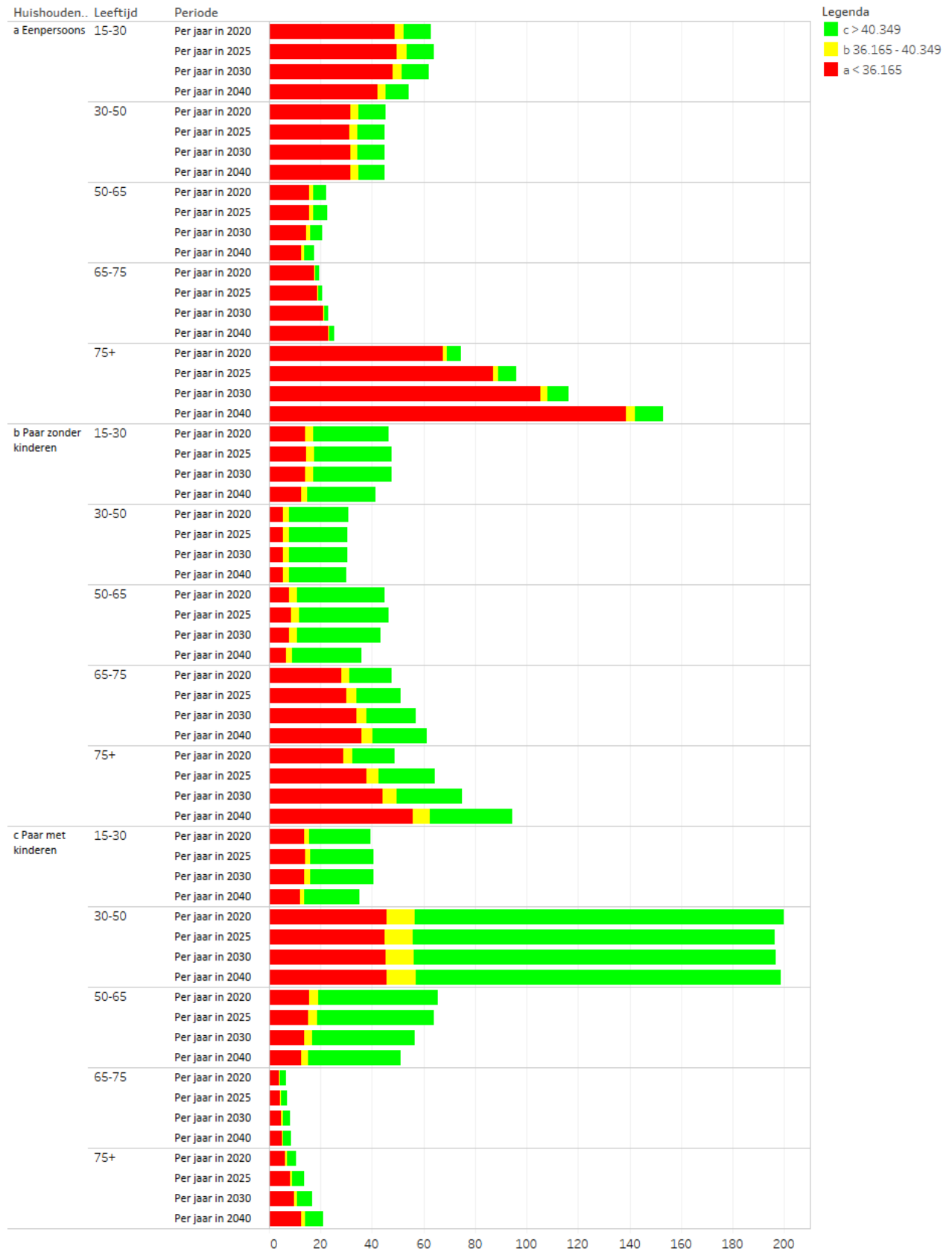

Het aantal mensen dat zich vestigt en het aantal dat vertrekt is onderverdeeld naar huishoudentype, leeftijd en - bij gelijkmatige verdeling - naar inkomen en periode. Verondersteld is dat voor vertrekkers en vestigers eenzelfde inkomensverdeling geldt als voor de gehele populatie. Hieronder 2 diagrammen. Eerst de huishoudens die zich in de gemeente Oldebroek vestigen, vervolgens de vertrekkers:

FIGUUR 33: BENODIGDE WONINGEN IN GEMEENTE OLDEBROEK

FIGUUR 34: VRIJKOMENDE WONINGEN IN DE GEMEENTE OLDEBROEK

Interpretatie:

De grootste groep zestigers en de grootste groep vertrekkers betreffen de paren met kinderen in de leeftijd 30 tot 50 jaar. Verder valt op dat relatief veel jongere eenpersoonshuishoudens vertrekken evenals relatief veel 75-plussers, met name de eenpersoons huishoudens, maar ook de paren. Dit vertrek kan ook samenhangen met het relatief kleine aantal plaatsen in instellingen als een deel van de 75-plussers verhuist naar instellingen elders.